

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему: «Аналіз ефективності залучення кредитних коштів за державними програмами кредитування на прикладі АТ «ПриватБанк»

Виконав: студент 2 курсу групи 8.0722-фк-з
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування, освітня програма фінанси і кредит
Баранова Влада Володимирівна

Керівник д.е.н., проф. Кушнір С. О.

Рецензент д.е.н., проф. Крилов Д.В.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Рівень вищої освіти магістр

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітня програма фінанси і кредит

Спеціалізація _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ А.П. Кущик

« ____ » _____ 2023 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ

Баранової Влади Володимирівни

1. Тема роботи: «Аналіз ефективності залучення кредитних коштів за державними програмами кредитування на прикладі АТ «ПриватБанк».

керівник роботи: Кушнір Світлана Олександрівна д.е.н., професор
затверджені наказом ЗНУ від 01 травня 2023 р. № 651-с.

2. Строк подання студентом роботи: 10 листопада 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності АТ «ПриватБанк», наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): розглянути сутність поняття кредитування, кредитні кошти, принципи та види кредитування; дослідити механізм функціонування державних програм кредитування та визначити місце банку; виокремити особливості та тенденції розвитку державних програм кредитування в Україні; провести організаційно-економічну характеристику АТ «ПриватБанк»; дослідити механізм надання кредитів; проаналізувати динаміку кредитних операцій банку; спрогнозувати економічні показники ефективності кредитної діяльності АТ «ПриватБанк» та сформулювати основні стримуючі фактори розвитку кредитного ринку в Україні.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

магістерська робота містить 9 рис., 27 табл. і 4 формули.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Кушнір С.О., д.е.н., проф.	8.08.2023 р.	8.08.2023 р.
2	Кушнір С.О., д.е.н., проф.	11.09.2023 р.	11.09.2023 р.
3	Кушнір С.О., д.е.н., проф.	02.10.2023 р.	02.10.2023 р.

7. Дата видачі завдання: 20 червня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	20.06.2023 р. – 31.07.2023 р.	виконано
2.	Виконання вступу	1.08.2023 р. – 07.08.2023 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	08.08.2023 р. – 10.09.2023 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	11.09.2023 р. – 1.10.2023 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	2.10.2023 р. – 19.10.2023 р.	виконано
6.	Формування висновків	20.10.2023 р. – 1.11.2023 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	2.11.2023 р. – 9.11.2023 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	10.11.2023 р.	виконано

Студент _____
(підпис)

В.В. Баранова

Керівник роботи _____
(підпис)

С.О. Кушнір

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____
(підпис)

І.О. Щебликіна

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: 99 с., 9 рис., 27 табл., 4 формули, 12 додатків, 102 джерела.

Об'єктом дослідження є діяльність АТ «ПриватБанк» на ринку банківського кредитування в Україні.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів організації діяльності банку на ринку банківського кредитування в Україні.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є дослідження теоретичних основ формування ринку кредитування з залученням державних програм та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення розвитку системи кредитування в Україні на прикладі АТ «ПриватБанк».

Методи дослідження: логічного узагальнення, дедуктивний, фінансово-економічного та статистичного аналізу, порівняння, зведення та ін.

Одержані результати: розглянуто теоретичні основи поняття кредит, кредитні операції, принципи кредитування, види та особливості банківського кредитування, досліджено державні діючі програми кредитування фізичних та юридичних осіб, проаналізовано організаційну та фінансово-економічну діяльність АТ «ПриватБанк», діяльність на кредитному ринку, спрогнозовано показники ефективності кредитування, сформовано стримуючі фактори розвитку кредитного ринку в Україні та основні проблеми, що стримують попит на кредити на ринку.

Результати дослідження можуть бути застосовані вітчизняними банками для забезпечення більш якісної конкуренції між собою на ринку банківського кредитування України.

КРЕДИТИ, КРЕДИТНИЙ РИНОК, ПОЗИЧАЛЬНИК, КРЕДИТОР, ЗАСТАВНЕ МАЙНО, ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА, СТАВКА КРЕДИТУВАННЯ, ВІДШКОДУВАННЯ СТАВКИ, КОМПЕНСАЦІЯ, КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ, БАНКІВСЬКІ РИЗИКИ, НОРМАТИВИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

SUMMARY

Qualifying work of the master: 99 pp, 9 fig., 27 tab., 4 form., 12 annex, 102 references.

The object of the study is the activities of JSC «PrivatBank» on the bank lending market in Ukraine.

The subject of the research is a set of theoretical, methodical and applied aspects of the organization of the bank's activities on the market of bank lending in Ukraine.

The purpose of the master's thesis is to study the theoretical foundations of the formation of the lending market with the involvement of state programs and the development of practical recommendations for improving the development of the lending system in Ukraine using the example of JSC «PrivatBank».

Research methods: logical generalization, deductive, financial-economic and statistical analysis, comparison, summary, etc.

The results obtained: The scientific novelty of the obtained results is determined by the following basic provisions:

- the essence and meaning of the indicator «loans», «credit transactions», principles and approaches of bank lending are determined, the research of foreign and domestic economists is analyzed;

- analyzed the credit portfolio of the banking system of Ukraine and the reasons for updating state lending programs for individuals and legal entities in war conditions;

- the main conditions and features of the state program for individuals to purchase housing «eOselya», for individuals and condominiums «Teplii Dim» and for legal entities «5-7-9%» were characterized;

- the classification of types of credit operations in terms of individuals and legal entities according to segmental characteristics has been further developed, the specifics of each credit operation have been determined;

- the role of JSC «PrivatBank» in the market of bank lending and the peculiarities of its work were investigated;

- it is proposed to carry out planning of the effectiveness of lending under state

programs and to apply targeting for the possibility of maintaining the volume of reserves at non-decreasing rates of lending;

- limiting factors of the development of the credit market in Ukraine and the main problems restraining the demand for loans on the market are determined.

The results of the study can be applied by domestic banks to ensure better competition among themselves in the Ukrainian bank lending market.

LOANS, CREDIT MARKET, BORROWER, LENDER, COLLATERAL PROPERTY, GOVERNMENT PROGRAM, LENDING RATE, RATE REFUND, COMPENSATION, LOAN PORTFOLIO, BANKS RISK, STANDARDS OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ.....	13
1.1 Сутність кредиту та принципи кредитування.....	13
1.2 Види та особливості основних банківських кредитних операцій	22
1.3 Види та особливості державних програм кредитування в Україні.....	30
Висновки до розділу 1	42
2 ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ І АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ АТ «ПРИВАТБАНК»	44
2.1 Організаційно-економічна характеристика АТ «ПриватБанк».....	44
2.2 Аналіз фінансово-економічної діяльності АТ «ПриватБанк».....	54
2.3 Аналіз кредитного портфелю АТ «ПриватБанк».....	62
Висновки до розділу 2.....	68
3 ЕФЕКТИВНІСТЬ КРЕДИТУВАННЯ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ПРОГРАМАМИ АТ «ПРИВАТБАНК».....	71
3.1 Аналіз кредитів для фізичних осіб та ОСББ від АТ «ПриватБанк» за державними програмами	71
3.2 Аналіз кредитів для юридичних осіб від АТ «ПриватБанк» за державними програмами.....	75
3.3 Прогнозування ефективності залучення кредитних коштів за державними програмами кредитування АТ «ПриватБанк».....	79
Висновки до розділу 3.....	83
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90
ДОДАТКИ.....	100

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні в умовах війни та економічної кризи все більшої актуальності набуває питання можливості отримання додаткового фінансування на різноманітні невідкладні потреби як для юридичних та і фізичних осіб. Основою фінансової системи будь-якої країни є банківська система, якій належать суттєві важелі впливу на фінансову, інвестиційну, виробничу та інші сфери економіки.

Але, вже декілька років поспіль, вітчизняні банки працюють у досить несприятливому середовищі, про що свідчать відсутність і стабільної ресурсної бази, і обмежена можливість щодо використання банками різних груп активів, і збільшення кількості різних коливань на фінансових грошових ринках, і нові вимоги НБУ щодо ліквідності, а також обмеження пропозиції банківських продуктів потенційним клієнтам, в тому числі найбільш прибуткових для банків, таких як кредитування.

Функціонування банків у ринкових умовах вимагає постійного контролю за показниками діяльності, що є запорукою досягнення бажаних фінансових результатів. Актуальність цієї проблеми зумовлена неможливістю задовольнити ринок банківськими найпопулярнішими продуктами, серед яких банківське кредитування, оскільки дефіцит позичкового капіталу зумовлений економічною нестабільністю внаслідок війни, низькими доходами домогосподарств, недостатньою ефективністю економіки, відпливом капіталу за кордон, наявністю значних «тіньових» коштів поза банківською системою, та неспроможністю самих банків надавати кредитування всім бажаючим.

В таких умовах суттєвою є роль держави в частині підтримки найважливіших напрямів розвитку народного господарства і розробки програм підтримки кредитування таких напрямів.

Питаннями теорії і практики функціонування банківської системи та банківських операцій займалося багато зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як Дж. М. Кейнс, Й. Шумпетер, А. Пігу, Дж. Герлі, Е. Коен, Е. Шоу, М. Фрідмен,

Ф. Мишкін, П. Роуз, Дж. Сінкі, А. Грязнова, Е. Жуков, О. Барановський, О. Васюренко, А. Гальчинський, О. Дзюблюк, Б. Івасів, І. Лютий, А. Мороз Л. Примостка, М. Пуховкіна.

Дослідження безпосередньо кредитного ринку та банківських кредитних операцій в Україні присвячено праці вітчизняних вчених, зокрема: А.Єгорова [1], А.Герасимовича, С.Кушнір [2], О.Лаврушина [3], В.Маєвського та К.Зоріна [4], М.Савлука [5], А.Семенова [6], Д. Шияна [7] та ін. Проте проблемні питання щодо ефективності залучення кредитних коштів за державними програмами кредитування в сучасних умовах потребують подальших досліджень.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи магістра є дослідження державних програм кредитування та можливості ефективного залучення кредитних коштів за цими програмами суб'єктами господарювання в Україні на прикладі АТ «ПриватБанк».

Виходячи з поставленої мети було виокремлено такі основні завдання дослідження:

- розглянути сутність поняття кредитування та його принципи;
- розглянути основні види кредитних операцій та їх особливості;
- дослідити механізм функціонування кредитного ринку та визначити місце банку в ньому;
- дослідити діючі державні програми для фізичних осіб;
- дослідити діючі державні програми для юридичних осіб;
- виокремити особливості та тенденції розвитку системи кредитування в Україні;
- провести організаційно-економічну характеристику АТ «ПриватБанк»;
- дослідити механізм надання кредитів;
- проаналізувати динаміку кредитування банку;
- спрогнозувати показники ефективності кредитної діяльності АТ «ПриватБанк» на 2023-2024 рр.;

– сформулювати стримуючі фактори розвитку кредитного ринку в Україні та основні проблеми, що стримують попит на кредити на ринку.

Об’єкт дослідження – актуальні державні програм кредитування та діяльність АТ «ПриватБанку» на ринку кредитування за державними програмами в Україні.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів організації діяльності банку на ринку кредитування в Україні.

Інформаційну базу дослідження складають чинні законодавчі та нормативні документи України, наукові праці вчених-економістів з питань кредитування, навчальні посібники, інформація Інтернет-ресурсів, статистична інформація НБУ, публікації періодичних видань, а також матеріали, що відображають фінансову діяльність АТ «ПриватБанк». Для досягнення визначеної мети залежно від складності наукових завдань застосовувався комплекс загальнонаукових методів: логічне узагальнення для обробки вивчених матеріалів та праць, класифікація для систематизації отриманої інформації, оцінювання для визначення позитивного і негативного впливу прийнятих нормативів та законів України; системний та порівняльний аналіз, вертикально-горизонтальний аналіз, метод угруповань, розрахунок фінансових коефіцієнтів, графічний аналіз, логічного узагальнення, дедуктивний, зведення.

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями:

- визначено суть та значення показника «кредити», «кредитні операції», принципи та підходи кредитування банком, проаналізовано дослідження зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів;

- проаналізовано кредитний портфель банківської системи України та підстави в умовах війни щодо актуалізації державних програм кредитування фізичних та юридичних осіб;

- охарактеризовано основні умови та особливості роботи державної програми для фізичних осіб на придбання житлі «єОселя», для фізичних осіб та ОСББ «Теплий дім» та для юридичних осіб «5-7-9%»;

- дістала подальшого розвитку класифікація видів кредитних операцій в розрізі фізичних та юридичних осіб за сегментними ознаками, визначено особливості кожної кредитної операції;

- досліджено роль АТ «ПриватБанку» на ринку банківського кредитування та особливості його роботи;

- запропоновано проводити планування ефективності кредитування за державними програмами та застосовувати таргетування для можливості втримання об'ємів резервування при незнижуючих темпах кредитування;

- визначено стримуючі фактори розвитку кредитного ринку в Україні та основні проблеми, що стримують попит на кредити на ринку.

Дослідження дозволяє суб'єктам господарювання визначитися з можливими державними програмами кредитування, а вітчизняним банкам більш якісно конкурувати між собою на ринку кредитування за державними програмами України.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження представлені в тезах у XIII Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні доміанти трансформації економіки з урахуванням повоєнних викликів», м. Одеса, 14-15 вересня 2023р.

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 2 друковані праці, у тому числі: 1 стаття «Аналіз банківського кредитування за державними програмами «ЄОселя» та «Доступні кредити 5-7-9%» в умовах війни» у збірнику «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Економіка»): журнал. 2023. № 12(26) 2023. 784 с. С. 297-310, об'ємом 1,1 др.а.; і тези «Актуальні різновиди банківських кредитних операцій як можливість фінансової підтримки суб'єктів господарювання» об'ємом 0,25 др.а. у збірнику «Сучасні доміанти трансформації економіки з урахуванням повоєнних викликів : матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 14-15 вересня 2023 р. / [ред. колегія : Буркинський Б.В. та ін.] ; ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України», Херсонський нац. тех. ун-т. Одеса : ДУ «ІРЕЕД НАНУ», 2023. 181с., С.21-24).

Структура та обсяг дослідження. Кваліфікаційна робота магістра складається з реферату, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дослідження – 99 сторінок та 12 додатків.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

1.1 Сутність кредиту та принципи кредитування

Банківська система являється ключовою ланкою економічної системи будь-якої країни, оскільки саме вона здійснює грошово-кредитну політику, перерозподіл капіталу в максимально ефективні галузі, раціональне використання грошових коштів, а також фінансування фізичних та юридичних осіб на різноманітні потреби. Сьогоднішні умови підтверджують необхідність відновлення кредитування суб'єктів господарювання, оскільки саме шляхом надання кредитів банківська система організовує й обслуговує рух капіталу, забезпечує його залучення, акумуляцію та перерозподіл у ті сфери виробництва та обігу, де виникає дефіцит капіталу. Головними ланками кредитної системи є банки та кредитні установи, що мають ліцензію Національного банку України, які одночасно виступають у ролі покупця і продавця існуючих у суспільстві тимчасово вільних коштів.

Банк (bank від італ. *banco* — лавка або стіл) – юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до державного реєстру банків, тобто кредитно-фінансова установа, яка здійснює грошові розрахунки, акумулює грошові кошти та інші цінності, надає кредити та здійснює інші послуги за фінансовими операціями [8].

Питання аналізу ефективності банківського кредитування підлягає регулярному дослідженні та удосконаленні, а відновлення активного кредитування прямо пропорційно впливає на успіх у подоланні економічної кризи, зниження інфляції та фінансову стабілізацію функціонування банківської системи.

Банки в Україні діють відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» (надалі – Закон) [9] та інших нормативно-правових актів Національного банку. Згідно ст.2 Закону «банк –юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги».

Також у Законі визначено, що «банківська діяльність - залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб».

Згідно абзацу 6 статті 47 Закону одним з видів діяльності визначено - розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, тобто надання кредитів.

Відповідно, «банківський кредит - будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми» [8].

Кредит виник на певному етапі розвитку людського суспільства, як явище випадкове, зумовлене особливими взаємовідносинами між товаровиробниками – коли продавцю потрібно було продати товар, а в покупця не було грошей, щоб його купити. Тому й виникла потреба у передачі продавцем покупцеві товару з відстрочкою платежу, тобто – у кредиті [14].

Оскільки людство ще в стародавньому світі для обміну та розміну різноманітних цінностей, тобто перших торгівельних операціях, потребувало щось, що виступали б в ролі грошей, це історично і пов'язано з виникнення банківської справи. Тобто розвиток суспільства та розширення торгівлі започаткував універсальний товар гроші, який і перетворив примітивний механізм бартерного обміну в обіг товару через операції купівлі-продажу. Між виробником товару та його споживачем почали виникати різні посередники.

Спочатку такими посередниками були примітивні мінйяли, а згодом з'явилися банкіри та виникла фінансово-кредитна система.

На перших етапах зародження банків держава не втручалася у їх діяльність, майже не регулювала розмір процентів і не користувалася послугами приватних банкірів. Державними банками були храми. Вони залучали вклади, надавали довгострокові кредити, проводили операції з державними коштами. Храми були надійним місцем для збереження цінностей. Злодії боялися Бога і, з поваги до вівтаря, не грабували. Вклади, недоторканність яких гарантувалася шанобливим ставленням до релігії, перетворили знамениті грецькі храми (Дельфійський, Делоський, Самоський, Ефеський) у своєрідні банківські установи. У храмі Артемиди в Ефесі накопичувалися вклади з малоазійського узбережжя, а в храмі Аполлона в Дельфах концентрувалися вільні грошові кошти всієї європейської Греції [10].

На українських землях формування банківської системи пов'язують із появою мережі установ Державного банку Російської імперії. У 1860 р. його контори відкрили в Києві, Харкові, Одесі, а також відділення у Полтаві.

Сформована фінансово-кредитна система України XIX — початку XX ст. охоплювала: державні, іпотечні, акціонерні, приватні, сільські, міські, громадські банки, товариства взаємного кредитування, позичково-ощадні каси, ломбарди [11].

За часів СРСР суттєвого розвитку банківської справи не відбулося. Причина — повна підконтрольність банків державі. Взагалі варто відмітити, що саме на території України, зважаючи на саме її розташування, виробничо-торгівельний потенціал, і було найбільша кількість відділень банків з усього СРСР.

Після проголошення незалежності в Україні було створено дворівневу банківську систему, що спричинило стрімкий розвиток недержавних банківських установ. Водночас банки почали швидкими темпами нарощувати спектр фінансових послуг, аби збільшити кількість нових клієнтів. Саме в

останні десятиліття з'явилися міжнародні грошові перекази, виплата зарплати за допомогою пластикових карток тощо [12].

В економічній теорії існує багато різноманітних визначень поняття «кредит» та в різних сферах має свої особливості тлумачення. Так, в макроекономіці кредит (creditum) – це форма руху позичкового капіталу, система економічних відносин, які виникають в економічному обороті тимчасово вільних грошових коштів, з одного боку, і як нагальна потреба додаткових грошових засобів - з іншого, для розпорядження та використання на певний строк на умовах повернення з відсотком [13].

Рисунок 1.1 – Основні значення терміну «кредит»

В Україні часто до слова «кредит» вживають синоніми «позика» та «позичка». Але дані слова мають як спільні риси, так і суттєві відмінності та в банківській термінології використовується термін саме «кредит». Розглянемо різноманітні підходи науковців та практиків до визначення дефініції «кредит» (табл.1.1).

Визначення дефініції «кредит»

Автор	визначення
Закон України «Про банки і банківську діяльність» [9]	будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми
Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції [15]	економічна категорія, що відображає систему відносин між суб'єктами господарювання щодо надання та отримання позики в грошовій чи товарній формі на умовах повернення, строковості та платності
Фінансовий словник [16]	форма передачі у тимчасове користування коштів у грошовій та грошово-натуральній формах на умовах строковості, повернення, платності та цільового характеру, що надається однією юридичною або фізичною особою, тобто кредитором, іншій особі, тобто позичальнику
Банківська енциклопедія [17]	економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником щодо одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк і, звичайно, із сплатою відсотків
А. Мороз, М. Пудовкіна [18]	економічні відносини, що виникають між кредитором та позичальником щодо одержання останнім позички в грошовій або товарній формі на умовах повернення у певний строк і, звичайно, зі сплатою відсотків
М. Савлук [18]	економічні відносини між державою, юридичними та фізичними особами щодо перерозподілу вартості на умовах повернення та з виплатою відсотків
Я. Чайковський [19]	певний вид економічних відносин, які формуються в суспільстві, а також обґрунтовують такі принципи кредитування, як принципи зворотності, строковості, цільового кредитування, забезпеченості, платності та диференційованого підходу
С. Мочерний [20]	рух позичкового капіталу, що здійснюється на засадах строковості, повернення та платності
П. Бечко, Т. Герасімова [21]	економічна категорія, яка характеризує економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником щодо розподілу та перерозподілу вільних грошових коштів, що тимчасово вивільнялися в процесі виробництва в межах позичкового фонду та передачі їх в тимчасове користування за умов дотримання принципів кредитування

Продовження табл.1.1

Автор	визначення
С. Глущенко [22]	перерозподіл вартості на засадах строковості, зворотності та платності між суб'єктами економіки
Юридична енциклопедія [23]	основна форма, за яким кошти готівкою чи безготівкові надаються банками в тимчасове користування, надається юридичним і фізичним особам та державі, класифікують за певними ознаками та різними підставами
Б. Луців [24]	економічні відносини між суб'єктами ринку щодо перерозподілу вартості на засадах повернення, строковості та платності
Ю. Потійко [25]	економічна категорія, що передбачає акумулювання тимчасово вільних коштів бюджету, централізованих державних позабюджетних фондів, господарюючих суб'єктів та населення для подальшої їх видачі позичальникам на умовах повернення, платності, реального забезпечення, строковості та цільового використання
О. Гудзь [26]	економічні відносини, що зумовлені акумуляцією тимчасово вільних коштів з використанням їх на умовах повернення та платності під час взаємовідносин, що виникають між кредитором та позичальником
Податковий кодекс [27]	кошти, що надаються банком-резидентом або нерезидентом, що кваліфікується як банківська установа за законодавством країни перебування нерезидента, або резидентами і нерезидентами, які мають, згідно з відповідним законодавством, статус небанківських фінансових установ, а також іноземною державою або її офіційними агентствами, міжнародними фінансовими організаціями та іншими кредиторами-нерезидентами, юридичній чи фізичній особі на визначений строк для цільового використання та під відсоток
О. Вовчак, В. Лагутін [28; 29]	економічні відносини між кредитором і позичальником, які виникають під час одержання, користування та повернення
В. Алексійчук [30]	виступаючи однією з форм, що сприяє використанню фінансового капіталу, виник на етапі, який за своєю сутністю відповідає умовам економічних взаємовідносин, а його розвиток налічує декілька етапів, виник в умовах товарного виробництва, тому від самого початку мав ринковий характер

Але, також варто зауважити, що термін «кредит» це більш вузьке поняття, весь спектр банківських операцій, пов'язаних з кредитуванням, правильно називати «кредитною операцією».

Банківське кредитування є активною банківською операцією, успішне здійснення якої гарантує досягнення певної мети. По-перше, вдале розміщення

кредитною організацією залучених грошових коштів є запорукою одержання нею доходу у вигляді відсотків за користування сумою кредиту. По-друге, за рахунок коштів, що надаються в кредит зацікавленим особам, фінансуються окремі галузі, що цього потребують. Таким чином, банківське кредитування за умови його успішного проведення забезпечує фінансовий успіх кредитній організації, господарюючому суб'єкту – позичальнику і державі в цілому.

Згідно пп. 5.18 розділу 1 «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями», затверджене Постановою Правління НБУ від 30.06.16 № 351 надано визначення сутності кредитної операції, де кредитна операція – вид активних банківських операцій, пов'язаних із розміщенням залучених банком коштів таким шляхом: надання їх у тимчасове користування або прийняття зобов'язань про надання певної суми коштів; надання гарантій, порук, акредитивів, акцептів, авалів; розміщення депозитів; проведення факторингових операцій та операцій фінансового лізингу; видача кредитів у формі врахування векселів, у формі операцій зворотного репо; будь-якого продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання щодо сплати процентів та інших зборів за такою сумою (відстрочення платежу); розстрочення платежу за продані банком активи [39].

Кредитна діяльність банку ґрунтується на дотриманні банківських принципів, що визначають найважливіші умови функціонування банківського кредиту і покликані стимулювати розвиток підприємств-позичальників, сприяти зміцненню грошового обігу в державі й забезпечувати безперервну циркуляцію позикового капіталу, досягаючи при цьому ефективності реалізації перерозподільної функції.

Принципи банківського кредитування - основні положення, правила й умови, яких повинні дотримуватися банки у процесі здійснення кредитування. Ці положення і правила визначаються природою, роллю, функціями кредиту і тими суспільними умовами, в яких вони проявляються. Реалізація принципів кредитування є першоосною здійснення кредитного процесу [40]. До

принципів банківського кредитування належать: платність, поверненість, строковість, цільове використання і забезпеченість (рис.1.2).

Рисунок 1.2 – Принципи банківського кредитування

Принцип платності полягає в необхідності не тільки прямого повернення позичальником отриманих від банку кредитних ресурсів, а й оплати права на їх використання. Реалізація цього принципу здійснюється через механізм кредитного процента, що являється фактично ціною кредитних ресурсів. Також принцип платності забезпечує банку покриття його витрат і є однією з основних складових прибутку. Надання безпроцентних кредитів забороняється, за винятком передбачених законом випадків.

Кредитні кошти – це капітал банку, що надається у тимчасове користування і підлягає обов'язковому поверненню позичальником, що і становить принцип поверненості кредиту.

Принцип строковості кредиту відображає необхідність повернення отриманого кредиту у визначений строк, обумовлений кредитною угодою. Термін кредитування є граничним часом знаходження кредитних коштів у користуванні позичальника. Надання нових кредитів прямо пропорційно

залежить від дотримання цього принципу. У разі несвоєчасного погашення кредиту або відсотків за його користування банк має право видавати наказ про примусову оплату боргового зобов'язання, якщо це передбачено угодою.

Принцип цільового використання кредитних коштів полягає в тому, що кредит має надаватися лише на визначені цілі, а саме на задоволення тимчасової потреби позичальника у додаткових коштах.

Дотримання принципу цільового використання кредиту допомагає банку приймати більш зважене рішення про можливість та обґрунтованість надання кредитів, служить до певної міри гарантією забезпечення їх повернення.

Принцип забезпеченості кредиту виражає необхідність забезпечення майнових інтересів кредитора, якщо позичальник порушує взяті на себе зобов'язання.

Вибір засобів забезпечення виконання юридичного зобов'язання в кредитному правовідношенні передбачається його суб'єктами й обумовлюється у кредитному договорі. Це дає можливість банку зміцнити свою незалежність і, таким чином, знизити кредитний ризик, що є досить актуальним у період загальної економічної нестабільності, притаманної сучасній ринковій економіці.

Тобто принцип забезпеченості кредиту являє собою відповідність між вартістю майна, що є заставою кредиту, і заборгованістю за кредитом та має на меті захищати інтереси банку, не допускаючи збитків від неповернення боргу внаслідок неплатоспроможності позичальника.

Але законодавством України дозволено банкам видавати і незабезпечені, тобто бланкові кредити за умов додержання економічних нормативів.

Кожен банк зобов'язаний при наданні кредитів додержуватись основних принципів кредитування, у тому числі перевіряти кредитоспроможність позичальників та наявність забезпечення кредитів, додержуватись встановлених Національним банком України вимог щодо концентрації ризиків.

Згідно п.1. ст.1055 Цивільного кодексу України кредитний договір укладається тільки у письмовій формі[40]. Розмір процентів, тип процентної ставки (фіксована або змінювана) та порядок їх сплати за кредитним договором

визначаються в договорі залежно від кредитного ризику, наданого забезпечення, попиту і пропозицій, які склалися на кредитному ринку, строку користування кредитом, розміру облікової ставки та інших факторів на дату укладення договору. Фіксована процентна ставка є незмінною протягом усього строку кредитного договору. Встановлений договором розмір фіксованої процентної ставки не може бути збільшено кредитодавцем в односторонньому порядку.

1.2 Види та особливості основних банківських кредитних операцій

Банки в своєму арсеналі мають багато видів банківських кредитних операцій. Вони розрізняються за напрямками – для юридичних осіб та для фізичних осіб. Також кожен банк самостійно здійснює розподіл на підсегменти зважаючи на різні внутрішні фактори, як правило за розмірами річної виручки від реалізації товарів, робіт, послуг для юридичних осіб та річного об'єму надходжень, обороту та зберігаємих сум на поточних рахунках для фізичних осіб.

Розглянемо основні види кредитів для фізичних осіб (табл.1.2). Їх можна також розділити на кредитування так званих ВПП-осіб та кредитування масового сегменту.

В сьогоднішній умовах пріоритетним напрямком банківського кредитування є інвестиційні проекти, оскільки саме вони є запорукою майбутньої стабілізації економіки, в тому числі і іпотечні кредити, енергозберігаючі, кредитування житлового будівництва. Як правило, це більші суми кредитів, довші строки та для надання такого кредитування банк має більший спектр вимог до позичальника. Важливу роль у побудові ринкових відносин в Україні відіграє іпотечне кредитування, оскільки нерухоме майно, що знаходиться у заставі банку, виступає надійним засобом виконання зобов'язань.

Таблиця 1.2

Види банківського кредитування фізичних осіб

№	Назва	Особливості	Сегмент клієнтів
1	Овердрафт на банківській картці	поточний рахунок з кредитним лімітом, який автоматично погашається з кожним надходженням коштів та автоматично поновлюється після погашення заборгованості	ВІП-сегмент, мас-сегмент
2	Кредитна картка	фінансовий інструмент, який одночасно забезпечує доступ до банківського рахунку та до кредитування. Кредитка обслуговує інтереси трьох учасників економічних відносин – кредитора, позичальника й продавця споживчих товарів	ВІП-сегмент, мас-сегмент
3	Іпотечний кредит	довгостроковий цільовий споживчий кредит на придбання нерухомості (земельної ділянки, квартири, будинку) з оформленням об'єкту купівлі в заставу	ВІП-сегмент, мас-сегмент
4	Кредит на придбання автомобіля	кредит надається на придбання нового або вживаного як правило легкового автомобіля	ВІП-сегмент, мас-сегмент
5	Інвестиційний кредит	кредит надається однією сумою або у вигляді кредитної лінії домогосподарствам на будівництво або ремонт	ВІП-сегмент, мас-сегмент
6	Кредит на розвиток приватного господарства	на придбання техніки, кормів, худоби, матеріалів, тощо	мас-маркет
7	Кредит на побутові товари	на придбання побутової техніки, меблів для дому тощо	мас-сегмент
8	Споживчий кредит на оплату будь-яких товарів чи послуг	для особистих потреб без необхідності їх вказувати	мас-сегмент
9	«Енергоефективне» кредитування	кредити на заміну вікон, утеплення будинків, заміну опалювальних систем тощо	мас-сегмент

Згідно ст. 1 Закону України «Про іпотеку» від 05 червня 2003 р. № 898-IV іпотека є видом забезпечення виконання зобов'язання нерухомим майном, що залишається у володінні і користуванні іпотекодавця, згідно з яким іпотекодержатель має право в разі невиконання боржником забезпеченого іпотекою зобов'язання одержати задоволення своїх вимог за рахунок предмета іпотеки переважно перед іншими кредиторами цього боржника у порядку, встановленому цим Законом [41].

У ст. 575 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 р. № 435-IV зі змінами та доповненнями зазначено, що іпотекою є застава нерухомого майна, яке залишається у володінні заставодавця, або третьої особи [40].

Споживче кредитування регулюється Законом України «Про споживче кредитування» від 15.11.2016 № 1734-VIII [41], де зазначається, що «споживчий кредит – грошові кошти, що надаються споживачу (позичальникові) на придбання товарів (робіт, послуг) для задоволення потреб, не пов'язаних з підприємницькою, незалежною професійною діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника». Зазначений Закон визначає загальні правові та організаційні засади споживчого кредитування в Україні відповідно до міжнародно-правових стандартів у цій сфері.

Усіх юридичних осіб банки класифікують на малий, середній та корпоративний бізнес. Також, ФОПів та самозайнятих осіб, ОСББ, як правило, виділяються в окремий сегмент, зважаючи на особливості діяльності, звітності, і для них банки мають окремі пропозиції щодо кредитування, дещо відмінні від кредитування середнього та корпоративного бізнесу. Таке кредитування називається мікрокредитуванням. Таке кредитування після надання пакету необхідних документів позичальником дає можливість отримання достатньо великої грошової суми на тривалий термін кредитування за індивідуальними умовами співпраці та виключно на договірних умовах.

Розподіл на підсегменти кожен банк здійснює виходячи з власних розрахунків та можливостей обслуговування. Варто відмітити, що більшість банків для юридичних осіб малого та середнього сегменту мають пропозиції пакетного обслуговування – тобто більш стандартизовані та уніфіковані пропозиції щодо кредитування. До корпоративних клієнтів підхід індивідуальний, відповідно, і кредитні продукти мають набір індивідуальних особливостей.

Розглянемо перелік найбільш поширених кредитних операцій для юридичних осіб (табл.1.3).

Таблиця 1.3

Види банківського кредитування юридичних осіб

№	Назва	Особливості	Сегмент клієнтів
1	Овердрафт	розрахунковий рахунок з кредитним лімітом, який автоматично погашається з кожним надходженням коштів та автоматично поновлюється після погашення заборгованості	Малий, середній та корпоративний бізнес
2	Кредитна лінія	позичальник отримує право на отримання і використання кредиту у відведений термін, при цьому встановлюється ліміт видачі та/або ліміт заборгованості переважно на поточні потреби	Малий, середній та корпоративний бізнес
3	Іпотечний кредит	довгостроковий цільовий кредит на придбання нерухомості з оформленням об'єкту купівлі в заставу	Малий, середній та корпоративний бізнес
4	Кредит на придбання автомобіля	кредит надається на придбання легкового, вантажного автомобіля	Малий, середній та корпоративний бізнес
5	Інвестиційний кредит	кредит надається однією сумою або у вигляді кредитної лінії юридичним особам на будівництво, ремонт, під цільові інвестиційні проекти	Малий, середній та корпоративний бізнес
6	Цільові кредити	на придбання техніки, кормів, худоби, матеріалів, тощо	Малий, середній та корпоративний бізнес
7	Кредити на створення бізнесу	кредитування бізнес-плану нового підприємства	Малий, середній бізнес
8	Лізинг	фінансування придбання техніки переважно спеціалізованого призначення	Малий, середній бізнес
9	Факторинг	переуступка банку дебіторської заборгованості підприємства за здійсненими поставками, облік стану дебіторської заборгованості та контроль своєчасності розрахунків дебіторів з підприємством (адміністрування)	Малий, середній та корпоративний бізнес
10	Авалювання векселів	оформлення банком вексельної поруки	Малий, середній та корпоративний бізнес
11	Акредитиви	використовується з метою забезпечення надійності виконання зобов'язань сторонами контракту та збільшення обігових коштів компанії (у разі непокритого акредитиву) без залучення або з залученням фінансування у вигляді кредиту	Малий, середній та корпоративний бізнес

Продовження табл.1.3

№	Назва	Особливості	Сегмент клієнтів
12	Банківська гарантія	спосіб забезпечення виконання зобов'язань Клієнта (Принципала за гарантією) перед його контрагентом (Бенефіціаром за гарантією), відповідно до якого банк бере на себе грошове зобов'язання перед Бенефіціаром сплатити кошти в разі настання гарантійного випадку	Малий, середній та корпоративний бізнес
13	Інкасо	форма розрахунків між покупцем і продавцем, коли банк покупця (представляючий банк) інкасує суму, яку повинен заплатити покупець проти отриманих від банку продавця (банк-ремітент) відповідних документів.	Малий, середній та корпоративний бізнес
14	Галузеві рішення	Кредитування по індивідуальним умовам, з врахуванням особливостей окремих галузей (наприклад, сільського господарства, торгівлі, ІТ-компаній, фармакологічна галузь тощо)	Малий, середній та корпоративний бізнес

Розглянемо особливості деяких кредитних операцій.

Овердрафт – це поширена в міжнародній банківській практиці форма короткострокового кредиту в межах встановленого банком ліміту, що дозволяє здійснювати розрахунки, коли у клієнта на поточному рахунку недостатньо коштів. Кредитування банком розрахункового рахунку клієнта здійснюється для оплати розрахункових документів при нестачі або відсутності на розрахунковому рахунку клієнта-позичальника коштів. Банк списує кошти з рахунку клієнта в повному обсязі, тобто автоматично надає клієнту кредит на суму, що перевищує залишок коштів. Перевагами овердрафту також є те, що погашення заборгованості спрямовуються всі кошти, що надходять на рахунок клієнта [43]. Овердрафти можуть бути незабезпечені заставою, тобто бланкові, можуть бути траншеві з градацією ставок по кожному траншу.

Кредитні лінії можуть бути декількох видів – відновлювані, невідновлювані, мультивалютні.

По кредитній лінії протягом передбаченого договором терміну банк виділяє позичальнику кредит у межах узгодженої суми (ліміту кредитування) на

умовах, що відрізняються від умов одноразового надання кредиту. Кредитування на умовах кредитної лінії використовують у тому випадку, коли позичальник періодично потребує значних коштів або наперед не може точно визначити необхідну суму кредиту [44].

Відновлювана кредитна лінія передбачає право клієнта погашати і знову брати кредитні кошти в межах ліміту і терміну дії договору безліч разів по мірі необхідності.

Невідновлювана кредитна лінія має умови коли клієнт може вибирати кредитні кошти траншами, поки не вибере весь ліміт кредитної заборгованості.

Мультивалютна лінія передбачає можливість отримання грошових коштів в межах встановленого ліміту в будь-якій з дозволених договором валют.

Кредити на придбання автомобілів та нерухомості є різновидом інвестиційних, але, як правило, більш стандартизовані. В забезпечення по цим кредитам банк обов'язково приймає те майно, на придбання якого було оформлено кредит. Інші види інвестиційних кредитів пов'язані з інвестиційним проектуванням. Це переважно фінансування будівельних робіт, або відкриття нового бізнесу, або нових цехів тощо.

Цільові кредити надаються однією сумою на придбання чи оплату за якийсь товар/ продукцію/ послуги шляхом перерахування коштів відразу з кредитного рахунку на рахунок постачальника.

Лізинг – це можливість отримати у користування основні засоби, що придбані для цієї мети відповідно до вимог майбутнього користувача в обмін на винагороду у формі періодичних платежів, що компенсують вартість активу, крім вартості права покупки об'єкта та фінансових витрат. Майнові об'єкти, що надані у кредит, можуть використовуватись тільки у господарській діяльності особи. Договір фінансового лізингу повинен містити право купівлі об'єкта користувачем після закінчення дії договору [45].

В основі факторингових операцій лежить купівля банком розрахункових документів постачальника на відвантажену продукцію і передання постачальником банку права вимоги боргу платника зобов'язань за продукцію.

Іншими словами, факторинг є різновидом посередницької діяльності, за допомогою якої посередник (факторинговий відділ банку) за певну плату одержує від підприємства право стягнути і зарахувати на його рахунок належні йому від покупців суми грошей (право інкасувати дебіторську заборгованість). Одночасно з цим посередник кредитує оборотний капітал клієнта і бере на себе його кредитний і валютний ризики. Класичний факторинг передбачає наявність комерційного кредиту, що надається в товарному вигляді продавцями покупцям у вигляді відстрочення платежу за продані товари, які оформляються відкритим рахунком [46].

Цікавий розділ документарного банківського обслуговування.

Авалювання векселів – оформлення юридичною або фізичною особою авалю за векселем, тобто прийняття зобов'язання оплатити вексель повністю або частково за одну із зобов'язаних за векселем осіб у разі неоплати векселя платником у строк або, якщо немає змоги одержати платіж за векселем у строк згідно правил, порядку проведення і здійснення банками операцій з векселями, що видані та підлягають оплаті на території України в національній валюті, що регламентовано Положенням про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України: затверджено постановою Правління Національного банку України від 16.12.2002 № 508 [47].

Акредитив – розрахунковий або грошовий документ, виписаний (емітований) кредитною установою (емітентом) про те, що останній бере на себе зобов'язання з оплати витрат відповідно до прийнятих умов. Особа, на користь якої виписаний акредитив, називається бенефіціаром або одержувачем. Особа, від імені якої банк виписує і здійснює оплату, називається аплікантом або заявником. Грошовий документ, що засвідчує право юридичної особи, на ім'я якої він виданий, одержати в банку зазначену в ньому суму. Використовується в комерційній практиці як форма безготівкових розрахунків між підприємствами-постачальниками і споживачами, а також у міжнародних розрахунках за комерційними операціями. Акредитив відкривається на певний строк для розрахунків з одним постачальником [48].

Банківська гарантія виступає способом забезпечення виконання зобов'язань, відповідно до якого банк-гарант бере на себе грошове зобов'язання перед бенефіціаром сплатити кошти в разі настання гарантійного випадку. Зобов'язання банку-гаранта перед бенефіціаром не залежить від базових відносин, які забезпечуються такою гарантією (їх припинення або недійсності), зокрема і тоді, коли посилення на такі базові відносини безпосередньо міститься в тексті гарантії [49].

За допомогою інкасо банк за дорученням свого клієнта (експортера) отримує на основі розрахункових документів суму коштів, що йому належить, від платника (імпортера) за відвантажені йому товари чи надані послуги і зараховує ці кошти на рахунок клієнта-експортера у себе в банку. При цьому інкасо являє собою тільки інкасування паперів і банк не гарантує оплату коштів експортеру за відвантажений товар чи надані послуги. Для зменшення ризику несплати при інкасовій формі розрахунків експортер повинен наполягати на наданні покупцем гарантії платежу, яку окремо видає банк. Гарантія в цьому разі повинна бути надана на термін, що перевищує термін сплати документів, і на суму, яка відповідає сумі наданих на інкасо документів.

У практиці міжнародних розрахунків частіше використовують документарне інкасо, яке призначається для здійснення платежів насамперед тоді, коли експортер не хоче відвантажувати товар за відкритим рахунком, але водночас не має страхування ризику через акредитив [50].

В Україні більш популярні операції інкасо з вексями, які бувають інкасо документарне – це інкасування векселів із супровідними документами; інкасо чисте – це інкасування векселів без супровідних документів.

Що стосується галузевих рішень – більшість банків на основі аналізу специфіки діяльності тієї чи іншої галузі виділяють окремі блоки банківських операцій, які будуть найбільш цікаві для галузі і вже розроблені з врахуванням усіх відхилень та ризиків, притаманних цій галузі. Прикладом можуть бути такі кредитні продукти для підприємств аграрного бізнесу, ІТ, медицини тощо.

Також варто згадати про Генеральні угоди, коли в рамках однієї угоди

підприємства можуть користуватися різними видами кредитного фінансування або синдикативне кредитування, коли різні банківські установи беруть часткову участь в фінансуванні великого корпоративного проекту підприємства.

1.3 Види та особливості державних програм кредитування в Україні

Відновлення банківського кредитування є запорукою економічного зростання економіки держави. Сьогоднішня ситуація та економічна криза показують важливість відновлення кредитування суб'єктів господарювання, що має величезний вплив на економічну кон'юнктуру, здатне розширювати виробництво, стримувати його розвиток. Станом на 01.01.2023 року в Україні було зареєстровано 67 банківських установ, протягом року було ліквідовано 2 та станом на 01.08 2023 року кількість банків становила 65 установ. Проаналізуємо кредитний портфель української банківської системи (табл.1.4).

Таблиця 1.4

Динаміка банківського кредитного портфелю 01.01.2020-01.07.2023рр.

Показники	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.07.2023	Приріст 2021 до 2020	Приріст 2022 до 2021	Приріст 2023 до 2022	Приріст 01.07.23 до 01.01.23	Частка
	млн грн	млн грн	млн грн	млн грн	млн грн	%	%	%	%	
Кількість діючих банків	76	73	71	67	65	0,96	0,97	0,94	0,97	
Кредити надані клієнтам	1033430	960597	1065347	1036213	983259	0,9	1,1	1,0	0,9	100
кредити, що надані органам державної влади	4 724	11 641	26 973	24 809	20 825	2,5	2,3	0,9	0,8	2,1
<i>кредити, надані органам державної влади в іноземній валюті</i>	0	0	10 217	13 704	13 703	0,0	0,0	1,3	1,0	1,4
<i>кредити, що надані органам держ. влади в нац. валюті</i>	4 724	11641	16 756	11 106	7 122	2,5	1,4	0,7	0,6	0,7

Продовження табл.1.4

Показники	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023	01.07.2023	Прірієт 2021 до 2020	Прірієт 2022 до 2021	Прірієт 2023 до 2022	Прірієт 01.07.23 до 01.01.23	Чаєтка
	млн грн	млн грн	млн грн	млн грн	млн грн	%	%	%	%	%
кредити, що надані суб`єктам господарювання	821936	749335	795513	801413	753942	0,9	1,1	1,0	0,9	76,7
<i>кредити, що надані суб`єктам господарювання в іноземній валюті</i>	380914	331910	291682	281016	258604	0,9	0,9	1,0	0,9	26,3
<i>кредити, що надані суб`єктам господарювання в національній валюті</i>	441022	417425	503831	520397	495338	0,9	1,2	1,0	1,0	50,4
кредити, що надані фізичним особам	206737	199561	242633	209943	208379	1,0	1,2	0,9	1,0	21,2
<i>кредити, що надані фізичним особам в іноземній валюті</i>	37 569	31 120	20 819	13 053	12 647	0,8	0,7	0,6	1,0	1,3
<i>кредити, що надані фізичним особам в нац. валюті</i>	169168	168441	221814	196890	195732	1,0	1,3	0,9	1,0	19,9
кредити, надані небанківським фінансовим установам	33	60	228	48	113	1,8	3,8	0,2	2,4	0,0
<i>кредити, надані небанківським фінансовим установам в нац. валюті</i>	33	60	228	48	113	1,8	3,8	0,2	2,4	0,0
Резерви за активними операціями банків (з урахуванням резервів за операціями, які обліковують-ся на позабалансових рахунках)	492229	388477	308349	369936	366842	0,8	0,8	1,2	1,0	37,3

- проаналізовано за даними НБУ [51]

Об'єм кредитного портфелю поступово дещо зменшується – за минулий рік він скоротився на 3%, за перше півріччя поточного року – ще на 5%. Портфель переважно складається з кредитів, що надані суб'єктам господарювання (76,7%) та кредитів, що надані фізичним особам (21,2%). Динаміка кредитного портфелю як фізичних осіб, так і суб'єктів господарювання протягом 2020-2022 року нестабільна. Портфель кредитів фізичних осіб в 2020 році значно знизився (на 13,5%) в порівнянні з попереднім за рахунок погашення кредитів в іноземній валюті майже на 37,3% та гривні на 11,2%. Станом на 01.07.2023 р. об'єм сформованих резервів в пропорції до портфелю становив 37,3% кредитного портфеля.

Зважаючи на те, що економічна ситуація в Україні не спонукає до зниження відсоткових ставок, що, в свою чергу, не сприяє поширенню кредитування, державою впроваджено ряд державних програм, які мають на меті стимулювати попит на кредити та виконати цілі, на які направлені відповідні програми. Проаналізуємо діючі державні програми, цілі, умови надання, вимоги до позичальника тощо.

Війна в Україні принесла масштабні руйнування та знищення житлових будівель. Тисячі громадян змушені переселитися в інші області та країни. Повернення людей не завжди можливо в свої домівки, оскільки вони непридатні до проживання. У другій половині жовтня 2022 року Уряд запустив програму доступної іпотеки «ЄОселя», ініційовану Президентом України ще до війни, модернізовану та адаптовану до потреб воєнного часу, головною метою якої є допомога українцям в отриманні гідного житла [52]. Програма «ЄОселя» реалізовується Міністерство економіки України, Міністерство цифрової трансформації України, ПрАТ «Укрфінжитло» та портал «Дія».

«ЄОселя» – державна програма іпотечного кредитування житла для кадрових військових, силовиків, медиків, вчителів та науковців, ветеранів війни, учасників бойових дій та людей, які не мають власного житла. Умовами програми «ЄОселя» передбачається, що держава компенсуватиме банківським установам знижену відсоткову ставку. Основні умови викладені в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Умови кредитування за державною програмою «ЄОселя»

№	Параметр	Вимоги
1	Ставка 3%	• кадрові військові, • правоохоронці, • медики, • педагоги, працівники освіти та науковці, • військові та силовики, які внаслідок поранення під час бойових завдань отримали I-II групу інвалідності та втратили свою посаду, • детективів і старших детективів НАБУ, осіб рядового і начальницького складу ДБР, детективів та осіб начальницького складу Бюро економічної безпеки
2	Ставка 7%	• ветерани війни та члени їх сімей; • учасники бойових дій; • особи з інвалідністю внаслідок війни; • сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни, а також сім'ї загиблих (померлих) захисників і захисниць України; • ВПО; • інші громадяни України, які не мають власного житла або у власності яких менше ніж 52,5 кв м для сім'ї з однієї особи та додатково 21 кв м – на кожного наступного члена сім'ї (житло на тимчасово окупованих територіях до уваги не береться)
3	Перший внесок	• від 20%
4	Термін кредитування	- до 20 років
5	Цільове використання	придбання квартири у будинку, що будується, у забудовників, які акредитовані банками-учасниками програми або не старшому за 10 років на момент укладення договору на території України, за винятком тимчасово окупованої території та районів бойових дій
6	Подача заявки	• через Дію в банківському відділенні
7	Банки, які беруть участь в програмі	• «ПриватБанк»; • «Ощадбанк»; • «Укргазбанк»; • «Глобусбанк»; • Sky Bank.
8	Максимальна сума кредиту	• від 4 до 6 млн грн.
9	Вік позичальників	не молодші 18 років і не старші 70 років на дату погашення;
10	Вимоги до позичальників	• не володіють житлом; або мають житло менше ніж 52,5 м² + 21 м² на кожного члена сім'ї додатково; або володіють житлом, розташованим в районі бойових дій чи на тимчасово окупованій території; • не беруть участь в інших чинних державних програмах із забезпечення житлом; • є платоспроможними; • не фігурують у санкційних списках.

Сьогодні ця державна програма також має вагоме значення, адже направлена на людей, які хочуть будувати своє життя в Україні, попри війну.

За час дії програми нею скористалися та придбали власне житло 2475 українських родин на понад 3,4 млрд грн. Темпи видачі кредитів збільшилися в травні поточного року, коли програма почала відновлювати фінансування завдяки додатково залученим коштам. Оскільки програма доступного іпотечного кредитування «єОселя» отримала фінансування на поточний рік у повному обсязі, за оцінками «Укрфінжитла», вже до кінця року отримати пільгову іпотеку зможуть щонайменше 10 тисяч українських родин. На сьогодні для фізичних осіб це основна діюча державна програма кредитування.

Головна перевага «єОселя»: знижена відсоткова ставка 3% і 7%, коли середні ринкові ставки 15-25%. По моделях фінансування будівництва житла виключено «попередні» договори та договори, по яких не відбувається «реальний» перехід майнових прав до покупців. У рамках «єОселі» допускається кредитування виключно за такими моделями фінансування, коли покупець стає власником майнових прав на житло, що будується, під час оформлення кредиту. Така модель роботи забезпечує захист прав позичальників «єОселі» при купівлі квартири на первинному ринку в об'єктах, що будуються [52].

За інформацією НБУ в 2022 році банками в Україні оформлено 2009 іпотечних кредитів на загальну суму 1,96 млрд грн., що менше за попередній рік в 5,3 рази за кількістю договорів та в 4,3 рази в грошовому вимірі.

Також більша частина оформлених договорів була в перші два місяці 2022 року до війни РФ, оскільки наступні три місяці видачі не здійснювалися, а влітку це було лише декілька договорів. Суттєва активізація відмічена з вересня 2022 року, банками оформлено 252 іпотечні кредити на загальну суму в майже 280 млн грн, а у грудні вже аж – 405 кредити на пів млрд грн. виключно на вторинному ринку нерухомості (99% від усіх нових іпотечних кредитів).

У регіональному розрізі найбільше іпотечних кредитів за цей період видано в Києві та Київській області – 241 договір на загальну суму майже 345 млн грн (43% від загального обсягу), у Волинській області – 48 договорів на 60

млн грн (8%), Вінницькій області – 37 договорів на 50 млн грн (6%) та Чернігівській області – 54 договори на 47 млн грн (6%) [51].

Також з 2014 року по 31.12.2023 року діє розроблена Держенергоефективності та запроваджена Урядова програма «теплих кредитів».

Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв із відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2021 роки, що затверджена постановою КМУ №243 від 1 березня 2010 року, була розроблена з метою створення умов для наближення енергоємності валового внутрішнього продукту України до рівня розвинутих країн та стандартів Європейського Союзу, підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів і посилення конкурентоспроможності національної економіки.

Основними завданнями реалізації Державної програми є:

- зниження обсягу споживання енергоресурсів в економіці України;
- заміщення природного газу, як джерела енергії, у всіх секторах економіки, зокрема, у комунальному господарстві та у секторі домашніх господарств;
- стимулювання ОСББ та ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів;
- стимулювання населення (домогосподарств) до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого для придбання котлів із використанням будь-яких видів палива та енергії (за винятком природного газу та електроенергії (крім електричного теплоаккумуляційного обігріву та гарячого водопостачання), а також відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;
- стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів [53].

Розглянемо умови державної програми «Теплі кредити» в таблиці 1.6.

Умови кредитування за державною програмою «Теплі кредити»

№	Параметр	Вимоги
1	Потенційні позичальники	• фізичні особи • ОСББ/ЖБК
2	Цілі	• стимулювання впровадження енергоефективних заходів • придбання енергоефективного обладнання та матеріалів • модернізація та утеплення стін фасаду • модернізація, реконструкція, утеплення і ремонт покрівель, дахового перекриття, підвальних приміщень • реконструкція, ремонт і модернізація всіх інженерних мереж і обладнання у будинку • встановлення приладів погодного регулювання подачі теплоносія • утеплення під'їздів (встановлення та заміна вікон, входних дверей) • модернізація систем освітлення під'їздів • модернізація систем вентиляції • модернізація, капітальний ремонт та заміна ліфтів •
		• встановлення обладнання з використанням альтернативних до газу джерел енергії для потреб будинку • інші роботи з модернізації, ремонту і реконструкції багатоквартирного будинку
3	Відшкодування частини суми кредиту	• 20% - для придбання негазових та неелектричних котлів (фіз. особи) (35% - для субсидіантів); • 35% - для придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів індивідуальними домогосподарствами (приватні будинки); • 40-70% (в залежності від кількості мешканців-субсидіантів) – для ОСББ/ЖБК
4	Термін кредитування	до 84 місяців
5	Забезпечення	не вимагається
6	Додаткові умови	якщо позичальником є фізична особа, яка отримує субсидію на оплату житлово-комунальних послуг, то розмір відшкодування становитиме 35% як за напрямком придбання котлів, так і для інших енергоефективних заходів, але не більше 12 000 гривень.
7	Принципи співфінансування	• капітальний ремонт ліфтів та ліфтового обладнання — місто сплачує 95%, мешканці будинку 5% від загальної вартості; • ремонт даху — місто сплачує 95%, мешканці будинку 5% від загальної вартості; • капітальний ремонт будинкових мереж — місто сплачує 85%, мешканці будинку 15% від загальної вартості; • складання енергетичного сертифіката будівлі — місто сплачує 99%, мешканці будинку 1% від загальної вартості;

Продовження табл.1.6

№	Параметр	Вимоги
		енергоефективні заходи — місто сплачує 70%, а мешканці будинку 30% від загальної вартості; інші види робіт — місто сплачує 70%, мешканці будинку 30% від загальної вартості.
8	Банки, які беруть участь в програмі	«ПриватБанк»; «Ощадбанк»; «Укргазбанк»; «Кредобанк»

Після надання кредиту та впровадження обраних заходів фізичні особи або ОСББ повинні надати до банку документи про завершеність робіт (акти виконаних робіт), за якими банк раз на місяць формує зведені реєстри позичальників, які мають право на отримання відшкодування і передає Держенергоефективності для проведення відшкодування.

Сума відшкодування перераховується в банк у рахунок автоматичного погашення відповідної частини заборгованості по тілу кредиту, або ж на звичайний поточний рахунок клієнта. Важливим елементом механізму є повна відсутність взаємодії громадян із державними органами, що, в свою чергу, знижує бюрократичне навантаження та корупційні ризики.

Варто зазначити, що крім цієї програми ДУ «Фонд енергоефективності» в 2023 році було розроблено відповідно до Закону України «Про Фонд енергоефективності» №2095-VIII від 08 червня 2017 року [54] та затверджено виключно для ОСББ ще дві цільові грантові програми: Програма підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «ЕНЕРГОДІМ» (версія №1/2019 в редакції від 20 липня 2023 року) та Програма «ВідновиДІМ», метою якої є фінансування будівельних робіт з відновлення житлових будівель, пошкоджених внаслідок військової агресії РФ проти України.

Для юридичних осіб на сьогодні діє основна державна програма «Доступні кредити 5-7-9%» [55], метою якої є спрощення доступу мікро- та малого бізнесу до банківського кредитування, а також посилення конкурентоспроможності,

створення нових робочих місць, повернення трудових мігрантів (табл.1.7). За цією програмою бізнес отримує кредити у банках-партнерах зі звичайною процентною ставкою, а держава компенсує частину відсотків.

Таблиця 1.7

Умови кредитування за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%»

№	Параметр	Вимоги
1	Потенційні позичальники	• юридичні особи
2	Цілі	Інвестиційні: • придбання/модернізація основних засобів (зокрема, транспортних засобів, що будуть використовуватись в комерційних та виробничих цілях) • придбання нежитлової нерухомості/ земельних ділянок для провадження господарської діяльності • будівництво, реконструкція, ремонт приміщень для провадження господарської діяльності Фінансування оборотного капіталу: • придбання сировини і матеріалів, оплата товарів і послуг, виплата заробітної плати, сплата податків, інші поточні потреби, пов'язані з господарською діяльністю
3	Сума кредиту	до 90 млн.грн
4	Максимальний термін кредиту	• інвестиційна ціль – до 5 років • оборотний капітал – до 3 років
5	Умови ставок	0.00 % річних: • на посівну; • на релокацію бізнесу, запобігання та подолання наслідків російської агресії (протягом дії воєнного стану на території України та протягом одного місяця після його припинення або скасування, після – 5.00 % річних); • під держгарантії; для нових обігових кредитів; • для нових інвестиційних кредитів, пов'язаних виключно з виробництвом лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, а також на рефінансування заборгованості за кредитами, наданими на зазначені цілі; • для рефінансування існуючої заборгованості за кредитами в банках. На період строку дії карантину та протягом 90 днів з дня його відміни. 3.00 % річних: • для нових кредитів, виданих під 0% після закінчення 90 днів з дня відміни карантину і до завершення терміну кредиту; • для кредитів, виданих на рефінансування існуючої заборгованості, – з 01.04.2021 року і до завершення терміну кредиту. 5.00 % річних:

Продовження таблиці 1.7

№	Параметр	Вимоги
		• для бізнесу з річним доходом до 50 млн грн за умови прийняття на роботу мінімум двох працівників протягом першого кварталу. 7.00 % річних: • для бізнесу з річним доходом до 50 млн грн, кожне нове робоче місце – зменшення ставки на 0.50 % річних (мін. 5.00 % річних). 9.00 % річних: • для бізнесу з річним доходом від 50 млн грн, кожне нове робоче місце – зменшення ставки на 0.50 % річних (мін. 5.00 % річних)
6	Додаткова компенсація відсоткової ставки по інвестиційним проектам	0,5-2 процентних пунктів за кожного нового співробітника
7	Власний внесок учасника по інвестиційним проектам	• для діючого бізнесу — від 10% від суми проекту • для новоствореного бізнесу — від 15% від суми проекту
8	Вимоги до позичальника	• юридична особа • резидент України • зареєстрований на території України (крім тимчасово окупованих територій) • господарська діяльність здійснюється понад 12 місяців • кінцеві бенефіціарні власники є фізичними особами - резидентами України (не стосується сільськогосподарських товаровиробників, які звернулись за фінансуванням для провадження сільськогосподарської діяльності та великих торгівельних компаній) • не є особою, учасником або кінцевим бенефіціарним власником якої є громадяни держави, визнаної державою-агресором або державою-окупантом • не отримував державну допомогу, що перевищує суму, еквівалентну 200 000 євро / 400 000 євро (сумарно з учасниками ГПК за останні 3 роки) • не є особою, яка належить або належала до терористичних організацій • не є юридичною особою, в якій особи, які належать або належали до терористичних організацій, виступають учасниками або кінцевими бенефіціарними власниками • не підпадає під обмеження ст.13 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва»

Продовження таблиці 1.7

№	Параметр	Вимоги
9	Додаткові умови	Для новостворених підприємств: • Ведення господарської діяльності менше 12 міс. • Наявність досвіду та бізнес-плану для реалізації інвестиційного проекту • Річний дохід від діяльності не більше еквіваленту 20 млн євро (сумарно по групі пов'язаних компаній) • Незалежно від виду економічної діяльності • Розмір власного внеску мін. 15.00 % • Загальний обсяг державної допомоги, отриманий малий бізнес протягом будь-якого трирічного періоду реалізації Програми, не може перевищувати еквіваленту 200 тис. євро, максимальна сума допустимої державної допомоги не може перевищувати 400 000,00 євро з початку встановлення карантину і до кінця строку кредитного договору Для діючих підприємств: • Ведення господарської діяльності понад 12 міс. • Річний дохід від діяльності не більше еквіваленту 20 млн євро (сумарно по групі пов'язаних компаній) • Незалежно від виду економічної діяльності • Розмір власного внеску мін. 10.00 %
10	Загальний обсяг державної допомоги	Загальний обсяг державної допомоги, отриманий малий бізнес протягом будь-якого трирічного періоду реалізації Програми, не може перевищувати еквіваленту 200 тис. євро, максимальна сума допустимої державної допомоги не може перевищувати 400 000,00 євро з початку встановлення карантину і до кінця строку кредитного договору
11	Банки, які беруть участь в програмі	ПриватБанк, Укргазбанк, Ощадбанк, Укрексімбанк, Альянс, Банк Львів, ПУМБ, Райффайзен Банк, Таскомбанк, Восток, Кредобанк, Креді Агріколь, Глобус, Кредитвест, Мегабанк, ОТП Банк, Полікомбанк, АП Банк, Прокредит, Український капітал, Акордбанк, Конкорд, МТБ, Піреус банк МКБ, Асвіо банк, КІБ, Південний, Радабанк, Банк Кредит Дніпро, Метабанк, МІБ, Правекс Банк, Укрсиббанк, Скай банк, Альтбанк, Полтава-Банк, Кристалбанк, РВС Банк, Мотор-Банк.

Також за цією програмою підприємства, які не володіють достатнім розміром майна для передачі його в забезпечення за кредитом або характеризуються підвищеними кредитними ризиками, можуть оформляти державні гарантії. Завдяки кредитним гарантіям держава через Фонд розвитку підприємництва покриває частину кредитного ризику ММП, створюючи умови для залучення банківського кредиту. 13 червня 2023 р. Уряд виділив

7,8 млрд грн на продовження програми кредитування бізнесу за програмою державних гарантій на портфельній основі, що направлено на продовження програми гарантування, яка сприяє розвитку державної програми «Доступні кредити 5–7–9 %», коли держава покриває до 80 % кредиту підприємця перед банком. Так, в червні поточного року банки видали 2116 кредитів за програмою державних гарантій на портфельній основі, що в 2,1 рази, або на 1129 кредити більше, ніж у травні.

Гарантії в межах програми отримали 9 банків-кредиторів (АТ «Приватбанк», АТ «Укргазбанк», ПУМБ, АТ «Укрексімбанк», АТ «ПроКредитБанк», АТ «Банк КредитДніпро», АТ «Львів», «Піреус Банк» та «МТБ Банк»), кожному з яких встановлено граничні розміри надання цих гарантій для кожного банку-кредитора на загальну суму до 7,79 млрд грн. [56]

Вимоги до банків-учасників державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» передбачають низку критеріїв, які дозволять забезпечити виконання умов програми. Наприклад, це обов'язкова наявність у банку-партнері програми технології та процедури кредитування мікро- та малого бізнесу, наявність відповідних банківських продуктів у продуктивній лінійці банку, стратегічний план фінансування мікро- та малого бізнесу, а також бездоганна ділова репутація акціонерів/контролерів і керівництва банку. Всі ці критерії перевіряються та контролюються з боку Фонду розвитку підприємництва в рамках угод між фондом та банками про участь банку в програмі.

За час дії воєнного стану банки надали майже 8 тисячам підприємств та ФОП понад 28 млрд грн кредитів, у тому числі 17 млрд грн надано агропідприємствам для проведення посівної кампанії. Загальний обсяг підписаних за програмою угод станом на 27 травня перевищив 117 млрд грн, підтримкою скористались понад 42 тис. підприємств та ФОП. Наразі банки щотижнево надають 3-4 млрд грн кредитів бізнесу і ці темпи постійно зростають [51].

Загалом у 2023 році в державі залучили 26 мільярдів 910 млн грн за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9». Найбільший обсяг пільгових

кредитів отримали аграрії Кіровоградщини, Вінниччини й Одещини (по 2 мільярди 700 мільйонів гривень). Обсяг виданих кредитів зріс на 1,13 млрд грн, або на 26,1%, і становив 5,46 млрд грн із часткою зобов'язань за основним боргом, гарантованих державою, обсягом 2,87 млрд грн.

Станом на 1 липня 2023 року 29 банків-кредиторів обслуговують понад 19,3 тис. кредитів на суму 58,35 млрд грн. Частка зобов'язань за основним боргом, частково забезпечених держгарантіями на портфельній основі, становили 28,18 млрд грн, або 78% від загального ліміту наданих гарантій (36,33 млрд грн) [57].

Висновки до розділу 1.

На сучасному етапі функціонування держави важливу роль в стабілізації економіки та економічного зростання відіграє ефективність роботи банківської системи. Попередні кризи, анексія територій, а зараз повномасштабна війна, окупація та руйнування вкрай негативно позначилася на стані реального сектора економіки, у особливо складному становищі опинилися і населення і підприємства. Основна увага в процесі розробки антикризових заходів приділяється підвищенню опору та відвоюванню захоплених територій, проте стратегічною метою банківської системи має бути відновлення кредитування реального сектора. У першу чергу, особлива увага приділяється можливостям кредитування населення та малих і середніх підприємств, що становлять найбільш гнучкий сектор економіки, який містить потенціал відновлення економічного зростання. Це слугує актуалізації низки державних програм кредитування як фізичних так і юридичних осіб.

Кредитні ресурси банків є багатогранною економічною категорією, розгляд якої має важливе значення для економіки. Формування державних програм кредитування є фундаментальним процесом для банківської системи держави. Кредитні ресурси мають значну кількість напрямів використання, які

слід розмежовувати за видами активів та за видами витрат. У першому випадку це необоротні та оборотні активи, а в другому – витрати на виробництво, зберігання, збут, управлінські та інші витрати.

Незважаючи на складні процеси оформлення кредитів, банківська система України разом з державою нарощує темпи кредитування завдяки низці діючих державних програм за трьома основними напрямками – фінансування забезпечення житлом населення, енергозберігаючі технології та фінансування бізнесу. Динаміка об'ємів кредитування за даними НБУ говорить про дієвість та зростаючий попит фізичних та юридичних осіб, оскільки такі державні програми надають можливість суб'єктам господарювання вирішувати поточні проблеми фінансування першочергових задач.

Аналіз статистичних даних свідчить, що більшість виданих кредитів надають державні банки, оскільки основне відшкодування коштів за державними програмами відбувається саме через цю частину банківської системи. Але по державній програмі «Доступні кредити 5-7-9» крім державних банків поступово залучаються і інші банківські установи, виконуючи поставлені вимоги за партнерськими програмами із державою.

2 ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ І АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ АТ «ПРИВАТБАНК»

2.1 Організаційно-економічна характеристика АТ «ПриватБанк»

АТ «ПриватБанк» - найбільший за розмірами активів український державний банк і лідер роздрібного банківського ринку України, зареєстрований 19 травня 1992 року [58] орієнтований на обслуговування приватних осіб і корпоративних клієнтів всіх форм власності, входить до складу системних банків України, має один з найбільших обсягів капіталу і чистих активів.

АТ «ПриватБанк» є універсальним Банком з фокусом на роздрібний сегмент, що активно просуває послуги для малого та середнього бізнесу та вибірково працює в корпоративному секторі. Банк здійснює свою діяльність відповідно до ліцензії Національного банку України (НБУ) з березня 1992 року. Станом на 31 грудня 2022 року Банк має 8 філій і 1200 функціонуючих відділень в Україні та філію на Кіпрі (31 грудня 2021: 20 філій і 1 475 функціонуючих відділень в Україні та філію на Кіпрі).

АТ КБ «Приватбанк» спочатку був зареєстрований як комерційний банк у формі товариства з обмеженою відповідальністю у 1992 році та реорганізований у закрите акціонерне товариство у 2000 році. У 2009 році банк змінив свою організаційно-правову форму на публічне акціонерне товариство.

З моменту заснування і по 2016 рік банк входив у фінансово-промислову групу «Приват» українських олігархів Ігоря Коломойського та Геннадія Боголюбова. 18 грудня 2016 року, через проблеми з платоспроможністю, була проведена націоналізація Банку.

18 грудня 2016 року Фонд гарантування вкладів фізичних осіб призначив тимчасового адміністратора до управління діяльністю АТ КБ «Приватбанк» відповідно до рішення Національного банку України щодо внесення банку до

категорії неплатоспроможних. У той же день уряд прийняв рішення стати єдиним акціонером через Міністерство фінансів України.

Відтоді установа на 100% перебуває у державній власності. Внаслідок вливання з Державного бюджету України коштів в статутний капітал банку для підтримання його платоспроможності після націоналізації, установа у 2016 році зафіксувала збитки в розмірі 135 мільярдів гривень (61,5% від розміру усіх її активів на кінець того року). В наступному році вливання продовжувалися хоч і в менших масштабах, збитки у 2017 сягнули майже 23 мільярдів гривень.

Єдиним акціонером Банку, якому належить 100% акцій, є держава в особі Кабінету Міністрів України (місцезнаходження: 01008, м. Київ, вул. Грушевського, буд. 12/2). Держава в особі Міністерства фінансів України набула права власності на 100% акцій Банку 21 грудня 2016 року відповідно до статті 41.1 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [59] та згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2016 року № 961 «Деякі питання забезпечення стабільності фінансової системи». З 30.04.2019 власником Банку є держава в особі Кабінету Міністрів. Статутний капітал банку становить 206 059 743 960,00 гривень та поділений на 735 927 657 простих іменних акцій номінальною вартістю 280 (двісті вісімдесят) гривень кожна.

Органами управління Банку є:

- 1) Акціонер або Вищий орган, сприяє реалізації та забезпечує захист прав та законних інтересів акціонера;
- 2) Наглядова рада Банку, яка забезпечує стратегічне керівництво діяльністю Банку, контроль за діяльністю Правління Банку та захист прав акціонера. Ефективне управління передбачає систему звітності Наглядової ради перед Вищим органом.

Постійними комітетами Наглядової ради є:

- Комітет з питань аудиту;
- Комітет з питань ризиків;
- Комітет з питань корпоративного управління, винагород та призначень;
- Комітет з питань технологій, даних та інновацій;

- Комітет з питань стратегії і трансформації.

Порядок утворення та діяльності комітетів Наглядової ради, вимоги до їх членів, а також перелік питань, які підлягають розгляду комітетами Наглядової ради, визначені Статутом Банку, Положенням про Наглядову раду, а також Положеннями про відповідні комітети Наглядової ради Банку.

3) Правління Банку, яке здійснює керівництво поточною діяльністю Банку і підзвітне Наглядовій раді та Вищому органу.

Протягом 2022 року Наглядова рада затвердила ряд змін до організаційної структури Банку, відповідно до яких виконавчий орган на сьогодні виглядає наступним чином (рис.2.1).

Рисунок 2.1 – Склад Правління АТ «ПриватБанк»

З метою забезпечення більшої ефективності роботи Правління у Банку створено такі комітети:

- Бюджетний комітет;
- Комітет з питань комплаєнсу та фінансової безпеки;

- Комітет з питань управління активами та пасивами;
- Трансформаційний комітет;
- Комітет з управління операційними ризиками та інформаційної безпеки;
- Кредитний комітет;
- Маркетинговий та PR-комітет;
- Комітет з питань продуктів та тарифів;
- Тендерний комітет;
- Технологічний комітет;
- Комітет з питань управління непрацюючими активами

Правління може створити інші комітети з урахуванням розміру активів, особливостей діяльності Банку, характеру і обсягів банківських та інших фінансових послуг, профілю ризику Банку, системної важливості Банку.

Компетенція, структура, порядок роботи, права, обов'язки та відповідальність комітетів визначається Положеннями про відповідний комітет, які затверджує Правління Банку.

В Банку функціонує постійно діючий підрозділ внутрішнього аудиту, підпорядкований Наглядовій раді Банку, який здійснює незалежну оцінку ефективності діяльності першої та другої ліній захисту та загальну оцінку ефективності системи внутрішнього контролю в Банку.

До складу системи банку входять:

- Головний офіс, розташований у м. Києві;
- Регіональні підрозділи, розташовані в усіх регіонах України, а також за її межами.

Організаційна структура управління (ОСУ) Банку повністю відповідає сучасним принципам формування ОСУ.

Основним документом для формування та актуалізації ОСУ банку є Положення про організаційну структуру системи Банку.

ОСУ Банку складається з трьох ключових елементів:

- Ланка (підрозділи та посади);
- Рівень (сукупність підрозділів і посад однорідних за своєю компетентністю);

- Зв'язок (відбиває взаємодію різних підрозділів і посад).
- Підрозділ – це відособлена за певними ознаками частину банку.
- За ступенем адміністративно-правової та господарсько-економічної самостійності, а також масштабу в ОСУ банку виділяються самостійно господарюючі підрозділи (СГП), які належать до чотирьох організаційним рівнями:

- 1) Вищий (ведучий) – Головний офіс;
- 2) Верхній рівень – Головні регіональні управління, Регіональні управління, Обласні регіональні управління, самостійні філії;
- 3) Середній рівень – філії, що входять до складу Головних регіональних управлінь;
- 4) Відділення та представництва.

Відділення банку надає своїм клієнтам наступні послуги:

- приймання вкладів (депозитів) від юридичних і фізичних осіб;
- відкриття та ведення поточних рахунків клієнтів і банків-кореспондентів, у тому числі переказ грошових коштів з цих рахунків за допомогою платіжних інструментів та зарахування коштів на них;
- випуск банківських платіжних карток і здійснення операцій з використанням цих карток;
- надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських операцій;
- операції з валютними цінностями;
- кредитування;
- контроль за виконанням клієнтами банку касової дисципліни.

В 2022 році, незважаючи на воєнний стан, продовжувалось вдосконалення організаційної структури банку згідно з затвердженою Стратегією розвитку банку: відбулися зміни в регіональній мережі (продовжено переведення балансів і клієнтів філій на баланс Головного офісу Банку); відбулися зміни в структурі Головного офісу (створені нові посади Членів Правління Банку, створено ряд

нових підрозділів, змінені внутрішні структури та підпорядкованість окремих підрозділів).

Банк забезпечує універсальне обслуговування для широкого кола клієнтів і є лідером українського ринку в роздрібному сегменті, активно просуваючи послуги для малого й середнього бізнесу та вибірково працюючи в корпоративному секторі. Основу ресурсної бази банку становлять кошти фізичних осіб в національній валюті зі значною часткою поточних рахунків. Стратегічна мета Банку - нарощування якісного кредитного портфеля роздрібних кредитів та кредитів малому і середньому бізнесу (МСБ). Банк має потужну транзакційну платформу Приват24, що дозволяє ефективно обслуговувати операції з ведення рахунків клієнтів всіх сегментів та зумовлює високий рівень комісійних доходів. Поряд з online сервісами Банк має розгалужену мережу відділень, банкоматів та терміналів самообслуговування, що дозволяють надавати послуги на всій території країни (за винятком тимчасово окупованих територій).

Станом на 31 грудня 2022 року, 83% відділень в обласних центрах і містах з населенням понад 300 тисяч осіб та 70% відділень у менших населених пунктах України пройшли експертну оцінку на відповідність вимогам доступності відповідно до ДБН В2.2-40:2018. Окрім того, Банк працевлаштовує людей з інвалідністю: наразі їх близько 4% від загальної кількості співробітників.

У 2022 році для підтримки населення та бізнесу у період війни Банк реалізував низку наступних заходів та програм:

- впровадили нові кредитні програми для фізичних осіб та бізнесу: Кредитні канікули, Вихід з кредитних канікул, Реструктуризація (довгострокова), «Платіж 2,5%» (короткострокова реструктуризація) та «Прощення частини боргу», що було високо оцінено суспільством та Банк здобув 1 місце у номінації «Найкраща кредитна підтримка населення під час війни» від «PaySpace Magazine Awards 2022»;

- активізували підтримку бізнесу через нові та актуалізацію діючих програми фінансування, що дозволило профінансувати 19,8 тис. клієнтів на 23,86

млрд грн. Як наслідок – АТ «ПриватБанк» піднявся на 5 позицій й зайняв 7-е місце по частці ринку кредитування бізнесу. Зокрема, портфель Агрокредитів збільшився в 4,4 рази з весни 2022 року (на кінець 2022 року 3-тє місце в рейтингу НБУ за об'ємом кредитного портфелю Агро кредитів).

- автоматично продовжили період дії карток на 1 рік, клієнту не потрібно звертатись до відділення банку для перевипуску, це стало особливо важливим клієнтам на тимчасово окупованих територіях;

- реалізували оформлення нових та перевипуск діючих карток у Приват24;

- зменшили тарифи за переказ власних коштів з кредитних карток;

- для волонтерів відмінили комісії за поповнення рахунку та зняття готівки, створили окремі зручні та пільгові умови для обслуговування Благодійних організацій;

- розвивали digital-карти «єПідтримка», яка після початку повномасштабного вторгнення зазнала модернізації і за її допомогою клієнти змогли отримувати від державні нові види виплат: виплата за вакцинацію COVID 19; виплата громадянам, які втратили роботу через початок повномасштабного вторгнення; виплати внутрішньо переміщеним особам; виплати по військовим облігаціям.

- розробили та впровадили преміальні digital-картки всіх рівнів (без пластику), для забезпечення розрахунків карткою, відкриття додаткових і нових рахунків, перевипуску без візиту у відділення;

- для бізнесу було впроваджено новий процес відео-зустрічей, що також спростило клієнтам оформлення банківських послуги без відвідування відділень;

- вкладникам були запропоновані нові види вкладів та сервісів, а саме: спеціальний вклад для воєнних «Слава Героям», новий вклад «Капітал», можливість купувати іноземну валюту за вигідним курсом в еквіваленті до 100 тис. грн. щомісячно з подальшим розміщенням придбаної валюти на строкових депозитах;

- для підтримки безготівкових розрахунків з початку 2022 року активно впроваджували застосунок «Термінал» для прийому оплати картками (більше 22 тис. підключень впродовж року);

- підтримували бізнес через розробку різноманітних інструментів в Приват 24 для бізнесу. Зокрема запроваджені нові застосунки та сервіси:

- застосунок «Каса» для надання послуги фіскалізації на POS-терміналах Банку;

- сервіс «Бюджет», який дає змогу одержувати онлайн актуальну інформацію щодо заборгованості/переплати за податками, дані про податкову, за розрахунками з якою виникла заборгованість та можливість сформувати платіж до бюджету із автоматично заповненими реквізитами і сплатити податки;
- сервіс «Інвойсинг» - для виставлення та оплати електронних рахунків-фактур юридичними особами та ФОП (B2B розрахунки);

- сервіс «Електронна звітність», який дозволяє ФОП складати і відправляти електронні звіти в державні органи в т.ч. цілодобово;
- застосунок «ПриватКамера» який дозволяє дистанційно вивчати бізнес клієнта та надає можливість підприємцям, керівникам та представникам підприємств без відриву від виробництва передати в Банк необхідну інформацію про свій бізнес чи заставне майно з метою отримання фінансування.

Серед програм збору коштів є і власна програма Фонду ПриватБанку – «Допомога шпиталям та медзакладам України». Додатково АТ «ПриватБанк» спрямував на благодійність 81 830 000 грн власних коштів, які пішли на допомогу ЗСУ та гуманітарну підтримку. Також банк передав 318 автомобілів із власного автопарку, зокрема інкасаторських, на потреби ЗСУ.

Банк налічує понад 19 мільйонів активних клієнтів – фізичних і юридичних осіб, понад 1 000 відділень (рис.1.3), 5 000 банкоматів і 10 000 терміналів самообслуговування ПриватБанку.

АТ «ПриватБанк» є відповідальним роботодавцем і одним із найбільших платників податків у країні. У 2022 році частка АТ «ПриватБанк» в роздрібному

кредитному портфелі зросла з 26 до 32%, а бізнес отримав 23,8 млрд грн нових кредитів.

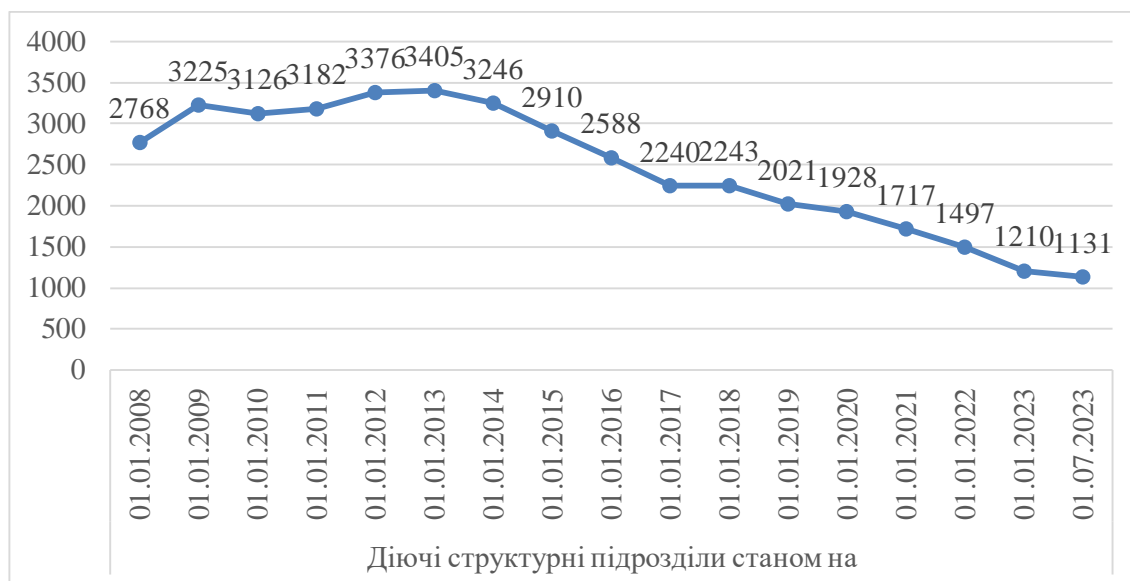

Рисунок 2.2 – Динаміка кількості відділень АТ «ПриватБанк» протягом 01.01.2008 - 01.07.2023 рр.

Проаналізуємо рейтинги банку (табл.2.1). Міжнародні рейтингові агентства продовжують більш уважно та часто відслідковувати тренди розвитку України під час війни та періодично переглядають суверенні рейтинги країни та, відповідно, рейтинги банківської системи. У березні 2022 року, на тлі військового конфлікту з росією, рейтингові агентства Fitch Ratings та Moodys переглянули суверенний рейтинг України та, відповідно, рейтинги Банку. Так, довгостроковий рейтинг дефолту емітента в іноземній валюті оцінюється на рівні «ССС-» (раніше «В»), рейтинг за довгостроковими депозитами в національній та іноземній валютах Саа2 (раніше В3).

В серпні рейтингове агентство Fitch Ratings підтвердило довгострокові рейтинги дефолту емітента (РДЕ) чотирьох державних банків, в т.ч. АТ «ПриватБанк», та трьох приватних банків України в іноземній та національній валюті на рівні ССС- та ССС відповідно. Також Fitch знизило рейтинг стійкості шести банків до сс, а рейтинг Приватбанку до ссс-, щоб відобразити підвищені суверенні ризики та ризики операційного середовища для кредитоспроможності

банків. Зниження рейтингів стійкості стало результатом зниження суверенного рейтингу України до сс через відстрочку виплат за єврооблігаціями.

Таблиця 2.1

Рейтинги АТ КБ «Приватбанк» станом на 01.09.2023 р.

Вид рейтингу	Показник
Standard Rating	
Довгостроковий рейтинг за національною шкалою	uaAA
Короткостроковий кредитний рейтинг	uaK1
Рейтинг депозитів	ua.1
Fitch Ratings	
Довгостроковий рейтинг за національною шкалою	AA (ukr)/Stable
Рейтинг стійкості	ccc-
Довгостроковий рейтинг РДЕ в іноземній валюті	CCC-
Довгостроковий рейтинг РДЕ в національній валюті	CCC
Короткостроковий рейтинг РДЕ в іноземній валюті	C
Рейтинг підтримки	WD
Рівень підтримки довгострокового РДЕ	WD
Moody's (рейтинги визначаються на основі публічної інформації)	
Базова оцінка кредитоспроможності (BCA)	ca
Скоригована базова оцінка кредитоспроможності (Adjusted BCA)	ca
Довгострокові депозити (іноземна валюта)	Сaa3
Довгострокові депозити (національна валюта)	Сaa3
Довгострокова оцінка ризику контрагента	Сaa3(cr)
Довгостроковий рейтинг ризику контрагента (іноземна валюта)	Сaa3
Довгостроковий рейтинг ризику контрагента (національна валюта)	Сaa3

14 лютого 2023 року Рейтингове агентство Moody's змінило рейтинги оцінки кредитоспроможності п'яти українських банків, в т.ч. АТ «ПриватБанк», на «Са» з «Сaa3» внаслідок зниження рейтингу незабезпеченого боргу в Україні відповідно до «Са» з «Сaa3». Moody's зазначає, що зниження рейтингів

зумовлене наслідками війни з росією, які, ймовірно, створять довгострокові проблеми для економіки та державних фінансів України.

2.2 Аналіз фінансово-економічної діяльності АТ «ПриватБанк»

Банк складає фінансову звітність відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності та нормативно-правових актів Національного банку України. Метою складання фінансової звітності банку є надання достовірної та неупередженої інформації про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи та витрати (включаючи прибутки і збитки), рух грошових коштів широкому колу користувачів для прийняття економічних рішень.

Вибір аудиторської компанії для здійснення аудиту фінансової звітності банку за МСФЗ проводиться на щорічній основі. Спеціалісти банку проводять всебічний аналіз умов аудиту, що пропонуються компаніями «Великої четвірки». Результати аналізу з пропозиціями менеджменту виносяться на розгляд Наглядової ради банку. Наглядова рада ухвалює рішення, на основі якого з обраною компанією укладається контракт на наступний рік.

З 2016 року міжнародним аудитором фінансової звітності банку є аудиторська фірма Ernst&Young, яка є провідним світовим постачальником професійних послуг, входить у «Велику четвірку» міжнародних аудиторських компаній. Банк, крім самого аудиту звітності, також користується деякими консультаційними послугами Ernst&Young.

Станом на 31 грудня 2022 року Банк не був контролером або учасником небанківської групи, але мав наступні дочірні компанії (місцезнаходження - Україна): ТОВ «Істейт Гарант», ПрАТ «Кобос», ТОВ «А-Лекс», ТОВ «Українське бюро кредитних історій», ТОВ «Ел Ті Груп» та БФ «Допомагати просто» .

Головним джерелом даних для проведення фінансового аналізу банку АТ «ПриватБанк» є його баланс, у якому відображено всю інформацію про наявність

фінансового та нерухомого майна, власником якого є банк; обсяг та склад зобов'язань контрагентів перед банком та зобов'язань банку перед контрагентами.

Проведемо дослідження основних фінансових показників діяльності Банку на основі офіційної звітності [58].

Таблиця 2.2

Динаміка активів АТ «ПриватБанк» за період 2019-2022 рр., млн. грн.

Активи	млн. грн	млн. грн	млн. грн	млн. грн	Абсолютне відхилення		
	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	21/20	22/21	23/22
Готівкові кошти і їх еквіваленти	45894	49911	52835	96380	4017	2924	43545
Кредити та аванси банкам	27118	25059	26243	103837	-2059	1184	77594
Кредити та аванси клієнтам	59544	55021	68218	68084	-4523	13197	-134
Інвестиції в цінні папери	152157	221661	222277	239752	69504	616	17475
Інвестиційна нерухомість	2279	2933	1989	2155	654	-944	166
Нематеріальні активи	648	953	1288	1389	305	335	101
Основні засоби	5832	6689	6074	5229	857	-615	-845
Інші нефінансові активи	10529	10128	9713	9189	-401	-415	-524
Інші активи	5722	10170	12659	14581	4448	2489	1922
Всього активів	309723	382525	401296	540596	72802	18771	139300

Аналіз динаміки активів показує поступове зростання валюти балансу за рахунок статей наданих авансів банкам, зростання суми грошових коштів (на 82,4%) та інвестицій в цінні папери, інвестиційну нерухомість та нематеріальні активи (по близько 8% кожна). Так, найбільше за останній 2022 рік зросла сума кредитів та авансів банкам - майже в чотири рази. Це відбулося за рахунок зростання суми депозитних сертифікатів НБУ з 26 212 млн. грн. до 100 126 млн. грн., тобто в 3,8 рази.

Об'єм кредитів і авансів клієнтам після стрімкого зростання в 2021 році на 24%, в 2022 році дещо знизився на 0,2%.

Таблиця 2.3

Структура та динаміка активів АТ «ПриватБанк» за період 2019-2022 рр.

Активи	млн. грн	млн. грн	млн. грн	млн. грн	Відносне відхилення, %			Струк- тура, %
	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	21/20	22/21	23/22	
Готівкові кошти і їх еквіваленти	45894	49911	52835	96380	108,8	105,9	182,4	17,8
Кредити та аванси банкам	27118	25059	26243	103837	92,4	104,7	395,7	19,2
Кредити та аванси клієнтам	59544	55021	68218	68084	92,4	124,0	99,8	12,6
Інвестиції в цінні папери	152157	221661	222277	239752	145,7	100,3	107,9	44,3
Інвестиційна нерухомість	2279	2933	1989	2155	128,7	67,8	108,3	0,4
Нематеріальні активи	648	953	1288	1389	147,1	135,2	107,8	0,3
Основні засоби	5832	6689	6074	5229	114,7	90,8	86,1	1,0
Інші нефінансові активи	10529	10128	9713	9189	96,2	95,9	94,6	1,7
Інші активи	5722	10170	12659	14581	177,7	124,5	115,2	2,7
Всього активів	309723	382525	401296	540596	123,5	104,9	134,7	100,0

Аналіз структури активів (рис.2.3) показує, що найбільшу питому вагу станом на 1 січні 2023 року займали інвестиції в цінні папери (більше 44%), кредити та аванси банкам (19,2%), готівкові кошти і їх еквіваленти (17,8%) та кредити та аванси клієнтам (12,6%).

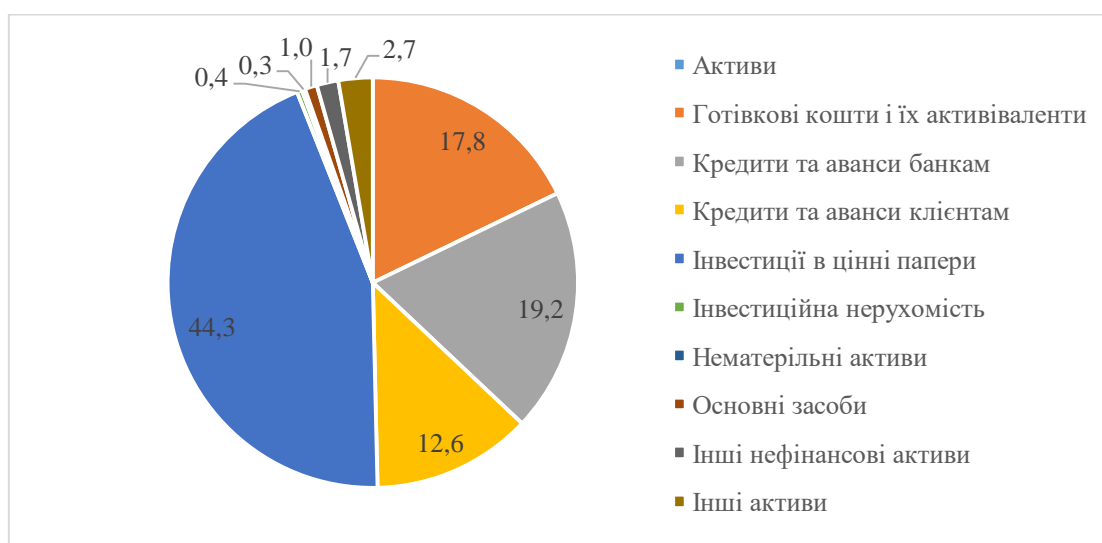

Рисунок 2.3 – Структура активу банку АТ «ПриватБанк» станом на 01.01.2023 рр., млн. грн.

Аналіз динаміки зобов'язань показує, що зростання загальної суми зобов'язань відбулося за рахунок збільшення статті кошти клієнтів – на 146667 млн. грн, що склало 46% (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Динаміка зобов'язань АТ «ПриватБанк» за період 2019-2022 рр., млн. грн.

Зобов'язання	млн. грн	млн. грн	млн. грн	млн. грн	Абсолютне відхилення		
	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	21/20	22/21	23/22
Кошти банків	201	2	3	0	-199	1	-3
Кошти клієнтів	240621	312708	325303	471970	72087	12595	146667
Відстрочені податкові зобов'язання	121	146	159	0	25	13	-159
Інші фінансові зобов'язання	2639	4059	3770	2634	1420	-289	-1136
Забезпечення	2363	10687	3651	5804	8324	-7036	2153
Інші нефінансові зобов'язання	1528	2098	1795	2271	570	-303	476
Інші зобов'язання	7721	0	0	128	-7721	0	128
Разом зобов'язань	255194	329700	334681	482807	74506	4981	148126

Та ж стаття «Кошти клієнтів» становлять майже 98% структури зобов'язань.

Таблиця 2.5

Структура та динаміка зобов'язань АТ «ПриватБанк» за період 2019-2022р.

Активи	млн. грн	млн. грн	млн. грн	млн. грн	Відносне відхилення, %			Струк- тура,%
	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	21/20	22/21	23/22	
Кошти банків	201	2	3	0	1,0	150,0	0,0	0,0
Кошти клієнтів	240621	312708	325303	471970	130,0	104,0	145,1	97,8
Відстрочені податкові зобов'язання	121	146	159	0	120,7	108,9	0,0	0,0
Інші фінансові зобов'язання	2639	4059	3770	2634	153,8	92,9	69,9	0,5
Забезпечення	2363	10687	3651	5804	452,3	34,2	159,0	1,2
Інші нефінансові зобов'язання	1528	2098	1795	2271	137,3	85,6	126,5	0,5
Інші зобов'язання	7721	0	0	128	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом зобов'язань	255194	329700	334681	482807	129,2	101,5	144,3	100,0

Також дещо зросла сума зобов'язань (резерви за кредитними

зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії, резерв під юридичні ризики, резерв, пов'язаний з припиненням діяльності у Криму) на 1,2% – за рахунок збільшення суми сформованих резервів.

Аналіз власного капіталу показує динаміку незначного зменшення дефіциту, але за рахунок зростання в 3,7 рази суми інших резервів, загальна динаміка власного капіталу негативна за результатами 2022 року.

Таблиця 2.6

Структура та динаміка власного капіталу АТ «ПриватБанк» за період 2019-2022 рр.

Активи	млн.грн	млн.грн	млн.грн	млн.грн	Відносне відхилення, %		
	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	21/20	22/21	23/22
Статутний капітал	206060	206060	206060	206060	100,0	100,0	100,0
Емісійний дохід	23	23	23	23	100,0	100,0	100,0
Результат від операцій з акціонером	12174	12174	12174	12174	100,0	100,0	100,0
Інші резерви	-660	-2248	-4091	-15168	340,6	182,0	370,8
Резерви та інші фонди банку	6850	8481	9696	11449	123,8	114,3	118,1
Накопичений дефіцит	-169918	-171665	-157247	-156749	101,0	91,6	99,7
Разом власного капіталу	54529	52825	66615	57789	96,9	126,1	86,8

Графічно структуру та динаміку власного капіталу за період 2020-2023 наглядно відображено на рис.2.4.

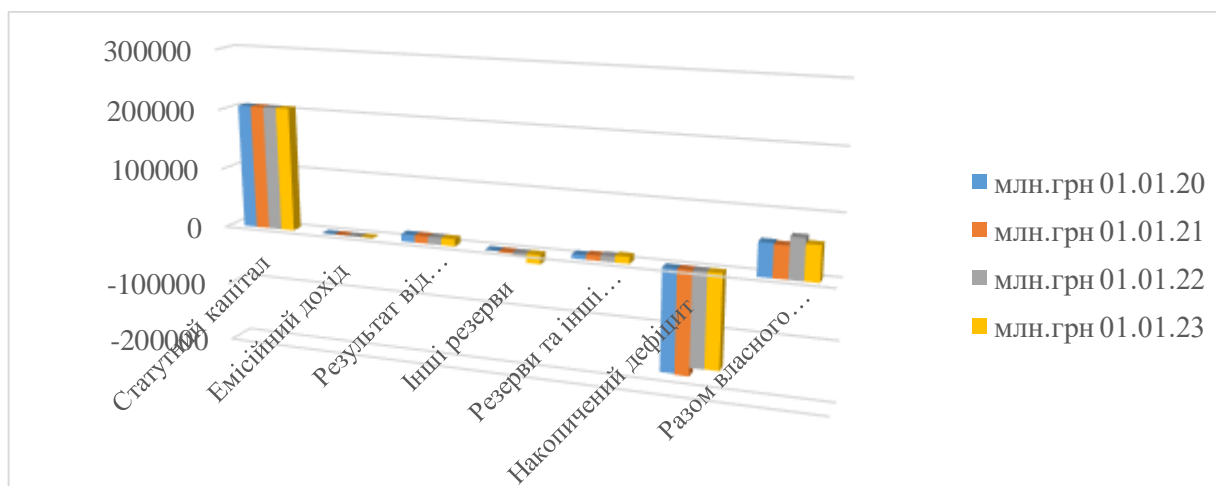

Рисунок 2.4 – Структура та динаміка власного капіталу АТ «ПриватБанк» 2019-2022 рр., млн. грн.

У 2022 році у відповідності до рішення Кабінету міністрів України про обов'язкову сплату 80% від прибутку державних організацій та рішення Кабінету міністрів України про затвердження річної фінансової звітності Банку за 2021 рік, Банк виплатив дивіденди у сумі 28 040 мільйонів гривень або 38,10 гривень на одну акцію, що 44% більше 2021 року, та відповідно до Податкового кодексу України Банк перерахував 5 047 мільйонів гривень, що на 52% більше 2021 року, авансового внеску з податку на прибуток.

Не зважаючи на підвищення кредитних ризиків та макроекономічні умови воєнного стану, Банку вдалося досягнути високих результатів за звітний період. Чистий прибуток Банку за 12 місяців 2022 року склав 30,2 млрд грн., що менше порівняно з 2021 роком на 4,85 млрд. грн., або на 13,8%. Чистий прибуток Банку залишається максимальним результатом всього банківського сектору України, загальний прибуток якого у 2022 році склав 24,7 млрд грн.

Таблиця 2.7

Динаміка показників звіту про прибутки та збитки АТ «ПриватБанк» за період 2019-2022 рр., млн. грн.

Показники	млн.грн	млн.грн	млн.грн	млн.грн	Відносне відхилення		
	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	21/20	22/21	23/22
Процентні доходи	33841	33563	35854	43686	99,2	106,8	121,8
Процентні витрати	-14174	-11961	-6537	-3768	84,4	54,7	57,6
Чистий процентний дохід	19667	21602	29317	39918	109,8	135,7	136,2
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності	19663	19793	28461	24522	100,7	143,8	86,2
Комісійні доходи	24575	27649	25057	32945	112,5	90,6	131,5
Комісійні витрати	-6386	-8888	-11840	-12505	139,2	133,2	105,6
Прибуток до оподаткування	32609	24296	35067	34672	74,5	144,3	98,9
Прибуток за рік	32609	24302	35050	30198	74,5	144,2	86,2

Графічно динаміку показників прибутковості зображено на рисунку 2.5. За останній 2022 рік процентні та комісійна доходи зросли більше, ніж на 30%, але також зросли і комісійні витрати на 5,6%.

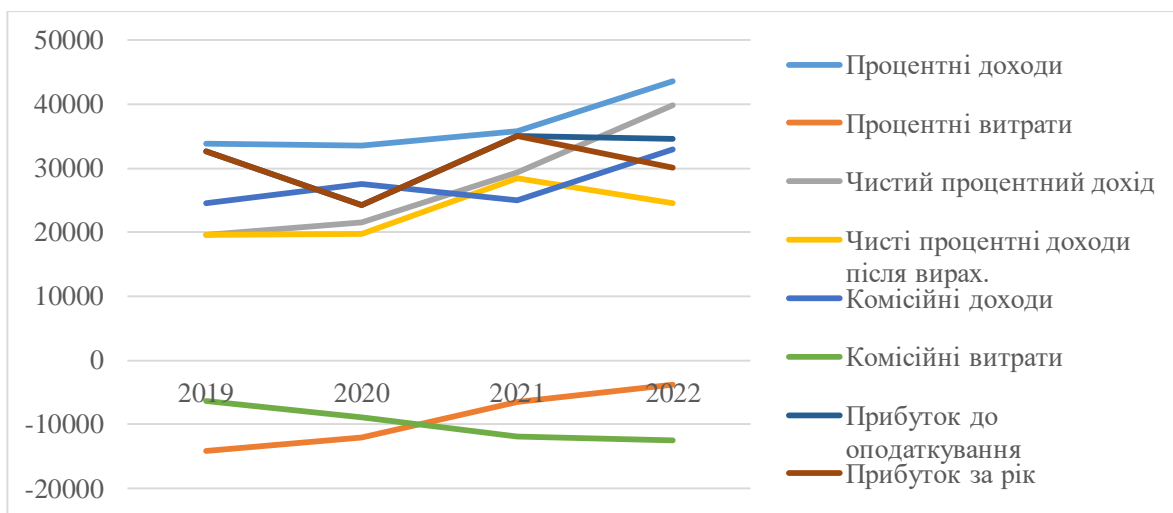

Рисунок 2.5 – Динаміка показників доходів та витрат АТ «ПриватБанк» за 2019-2022 рр., млн. грн.

Загальна тенденція динаміки річного прибутку показує, що 2021 рік був досить прибутковим (сума зросла на 44,2%), але 2022 рік прибуток знизився на 13,8%.

На результат банку також суттєво вплинув результат переоцінок. Так, зміна офіційного курсу грн до дол. США в липні обумовила збитки від переоцінки валютної позиції, що частково компенсуються позитивною переоцінкою індексованих ОВДП в портфелі Банку. При цьому, переоцінка індексованих ОВДП є похідною як від зміни курсу грн до дол. США, так і від інфляційних очікувань та зростання внаслідок цього процентних ставок як на ринку України, так і в світі.

Отже, результат роботи Банку за 2022 рік свідчить про його ефективність, стресостійкість, гнучкість та адаптивність. Довіра клієнтів до Банку, оперативне реагування на нові виклики зовнішнього середовища та нові потреби клієнтів, забезпечило Банку лідерські позиції в загальному результаті банківської системи. При цьому, державний ПриватБанк є системно важливим банком, який є основою фінансової системи України.

Проаналізуємо дотримання нормативів НБУ згідно Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затвердженої НБУ від 28.08.2001 №368 [61] (табл.2.8)

За підсумками 2022 року Банк має достатній рівень капіталу з урахуванням поточних вимог Національного банку України. Регулятивний капітал Банку на кінець 2022 року становить 54,5 млрд. грн., а норматив адекватності регулятивного капіталу 23,78% (при нормі >10%). Всі нормативні показники ліквідності Банку значно перевищують норми, встановлені НБУ. Так, на 31 грудня 2022 року коефіцієнт покриття ліквідністю склав 311,01% за всіма валютами (LCRBB) та 260,14% в іноземній валюті (LCRiB) при встановленому НБУ значенні нормативу не менше 100%.

Таблиця 2.8

Аналіз динаміки дотримання АТ «ПриватБанк» нормативів НБУ за період 01.01.2022-01.08.2023 рр.

Нормативи ліквідності					
Дата	Н1	Загальна сума основного капіталу	Загальна сума додаткового капіталу	Н2	Н3
01.01.2022	40 842 923,8	20 436 584,0	20 436 584,0	18,33	9,17
01.01.2023	54 523 488,2	27 276 866,2	27 276 866,2	23,78	11,90
01.07.2023	66 600 168,8	33 315 206,5	33 315 206,5	28,29	14,15
01.08.2023	66 595 976,8	33 313 110,5	33 313 110,5	27,77	13,89
Нормативи кредитування та інвестування					
Дата	Н7	Н8	Н9	Н11	Н12
01.01.2022	8,0	0	0,08	0,01	0,02
01.01.2023	6,37	0	0	0	0
01.07.2023	5,22	0	0	0	0
01.08.2023	5,22	0,00	0,00	0,00	0,00
Ліміти відкритої валютної позиції					
Дата	Л13-1	Л13-2	LCRBB	LCRiB	NSFR
01.01.2022	86,4612	1,1811	258,8487	200,3644	156,5656
01.01.2023	92,5844	1,3178	311,0103	260,1445	182,241
01.07.2023	80,7179	0,2081	393,4314	343,273	184,3814
01.08.2023	79,3267	0,2261	401,3396	287,1741	180,7587

Контроль ризику ліквідності реалізується через дотримання як регуляторних норм по показниках LCR та NSFR, так і лімітів та вимог за показниками розривів ліквідності, обсягу високоякісних ліквідних активів, концентрацій джерел фінансування. Для управління ліквідністю в кризовий період розроблений План фінансування в кризових ситуаціях при виникненні

кризи ліквідності, який містить перелік можливих причин, що призводять до кризи, ознаки кризи, а також перелік заходів з локалізації та ліквідації кризових явищ. Планом закріплені відповідальні за визначені заходи служби та порядок їх взаємодії. Банком також проводиться стрес-тестування ліквідності за сценаріями, що охоплюють можливі несприятливі умови

2.3 Аналіз кредитного портфелю АТ «ПриватБанк»

При проведенні аналізу кредитів та авансів клієнтам за кредитною якістю Банк класифікує кредити та аванси фізичним особам, корпоративним клієнтам, підприємствам малого та середнього бізнесу і приватним підприємцям за такими категоріями (табл. 2.9):

Таблиця 2.9

Класифікація кредитів фізичним та юридичним особам АТ «ПриватБанк»

Позичальники	Рівень доходів позичальника за рік	
	Юридичні особи	Фізичні особи
Великі позичальники	Понад 100 мільйонів гривень	Кредити від 1 до 100 мільйонів гривень
Кредити середнім позичальникам	Від 1 мільйона гривень до 100 мільйонів гривень	-
Кредити малим позичальникам	До 1 мільйона гривень	Кредити менше 1 мільйона гривень

Проаналізуємо динаміку кредитного портфелю АТ «ПриватБанк» (табл. 2.10). Як видно з таблиці загальна сума кредитів до мінусування резервів зросла за 2022 рік на 3,3%. Це сталося в результаті значного приросту кредитного портфелю МСП – на 79% та іншим юридичним особам – на 30,5%. Також незначне зростання показує зростання портфелю кредитів за кредитними картками – до 3 %. При цьому ми бачимо суттєве зниження кредитного портфелю за іпотечними кредитами – на 60,3%, споживчі кредити – на 27,4%, на 50,5%

заборгованість фізичних осіб за фінансовим лізингом, і майже на 40% падіння по портфелям фінансового лізингу юридичних осіб та МСП.

Таблиця 2.10

Динаміка та структура кредитного портфелю АТ «ПриватБанк», млн.

грн., %

Показники	31.12.2021		31.12.2022		Темп зростання, %
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	
Кредити і дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	163513	67,4	167931	67,0	102,7
Кредити юрид.особам	4091	1,7	5340	2,1	130,5
Кредити фіз.особам – кредитні картки	45314	18,7	46593	18,6	102,8
Кредити фіз.особам – іпотечні кредити	9858	4,1	3912	1,6	39,7
Кредити фіз.особам – споживчі кредити	5343	2,2	3880	1,5	72,6
Кредити фіз.особам –на придбання авто	394	0,2	328	0,1	83,2
Кредити фіз.особам – інші	83	0,0	26	0,0	31,3
Кредити МСП	11903	4,9	21311	8,5	179,0
Дебіторська заборгованість за фін.лізингом- фіз.особи	735	0,3	364	0,1	49,5
Дебіторська заборгованість за фін.лізингом- юр.особи	267	0,1	162	0,1	60,7
Дебіторська заборгованість за фін.лізингом- МСП	1067	0,4	649	0,3	60,8
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	242568	100	250496	100	103,3
Резерв під очікувані збитки	-174350	-71,9	-182412	-72,8	104,6
Всього кредитів та авансів клієнтам	68218	28,1	68084	27,2	99,8

Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років категорія «Кредити, що управляються як окремий портфель» включає в себе непрацюючі кредити, які були видані до 19 грудня 2016 року. Станом на 31 грудня 2022 року Банк визнав 167 435 млн грн резерву під очікувані кредитні збитки за цими кредитами (31 грудня 2021 року 162 322 млн грн). Протягом 2022 року Банк списав за рахунок резерву 44 млн грн вказаних кредитів (протягом 2021 року 1 744 млн грн), однак продовжуватиме вживати заходів до повернення списаної заборгованості.

Сума резервів також збільшилася на 4,6%, що в результаті дало невелике зниження загального об'єму кредитного портфелю на 0,2%.

З метою розрахунку резерву згідно Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженого Постановою НБУ від 30.06.2016 № 351 [61], Банк установлює за боржниками/контрагентами значення коефіцієнта PD виходячи з класу боржника/контрагента, визначеного згідно з вимогами цього Положення на підставі оцінки його фінансового стану та скоригованого з урахуванням деяких факторів.

Розглянемо портфелі фізичних та юридичних осіб в розрізі класів (табл.2.11 та табл.2.12).

Таблиця 2.11

Структура кредитного портфелю фізичних осіб АТ «ПриватБанк» у розрізі класів, тис. грн., %

Назва показника	Фізичні особи, у тому числі ФОП, тис. грн					Разом
	1	2	3	4	5	
Сума кредитної заборгованості	57 892 856	558 355	49 247	266 711	9 039 488	67 806 658
Кредитний ризик	1 105 852	74 863	9 879	153 000	7 537 402	8 880 996
Частка кредитної заборгованості	85,4	0,8	0,1	0,4	13,3	100
Частка кредитного ризику	12,5	0,8	0,1	1,7	84,9	100

Як бачимо, частка сформованих резервів кредитів фізичних осіб займає 13,1% портфелю. Основна частина портфелю 85,4% становлять позичальники з

стабільним фінансовим станом, і по них значення коефіцієнта PD дорівнює «0», тобто резерв не формується. Основна частина сформованого резерву за заборгованістю позичальників, які належать до 5 класу, тобто які мають проблеми з погашенням заборгованості.

Проаналізуємо кредитний портфель за якістю станом на 01.01.2023 року (табл.2.12).

Таблиця 2.12

Якість кредитного портфелю АТ «ПриватБанк», тис. грн.

Показники	Всього кредитів та авансів клієнтам з оцінкою очікуваних кредитних збитків протягом 12 місяців	Всього кредитів та авансів клієнтам з оцінкою очікуваних кредитних збитків протягом всього терміну дії договору	Всього знецінених кредитів та авансів клієнтам	Всього кредитів та авансів клієнтам
Кредити і дебіторська заборгованість за фін.лізингом, що управляються як окремий портфель	-	-	167931	496
Кредити юрид.особам	3127	1400	813	4161
Кредити фіз.особам – кредитні картки	32413	6654	7526	36552
Кредити фіз.особам – іпотечні кредити	1635	1528	749	2639
Кредити фіз.особам – споживчі кредити	178	111	39	252
Кредити фіз.особам – на придбання авто	3229	348	293	3491
Кредити фіз.особам- ін.	11	2	13	13
Кредити МСП	15610	4675	1026	19546
Дебіторська заборгованість за фін.лізингом- фіз.особи	20	137	5	149
Дебіторська заборгованість за фін.лізингом- юр.особи	164	150	50	268
Дебіторська заборгованість за фін.лізингом- МСП	193	340	116	517
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	56590	15345	178561	68084

Як бачимо в структурі кредитного портфелю юридичних осіб частка кредитного ризику – більше 87%. Найбільша частина кредитів позичальників юридичних осіб належать до 10 класу – 86,8%, відповідно по ним і сформована найбільша частка резерву – 99,3% від об’єму кредитного портфелю.

Таблиця 2.13

Структура кредитного портфелю юридичних осіб АТ «ПриватБанк» у розрізі класів, тис. грн., %

Назва показника	Юридичні особи [крім банків, бюджетних установ та компаній спеціального призначення (SPE)]										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Разом
Сума кредитної заборгованості	17317058	1451010	4875072	1519320	495945	123964	12001	24977	698	170054432	195874477
Кредитний ризик	768 068	12 382	262 924	33 862	25 714	6 011	430	1 691	691	169654134	170765907
Частка кредитної заборгованості	8,8	0,7	2,5	0,8	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	86,8	100
Частка кредитного ризику	0,4	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	99,3	100

Проаналізуємо концентрацію клієнтського кредитного портфелю за галузями економіки та напрямками комерційної діяльності (табл.2.14).

Дані звітності АТ «ПриватБанк» показують, що портфель кредитної заборгованості фізичних осіб в два рази перевищує портфель юридичних осіб.

Як видно з показників таблиці в 2022 році найбільше кредитів було видано юридичним особам галузі рослинництва – зростання портфелю більше, ніж в 4 рази, а також підприємствам роздрібної та оптової торгівлі.

Також можна відмітити зростання об’ємів виданих кредитів галузей інфраструктури, виробництво товарів народного споживання, устаткування і обладнання, паливно-енергетичний комплекс, автодилери, харчова промисловість. Найбільше падіння об’єму портфелю відмічається по підприємствам, які надають послуги.

Таблиця 2.14

Динаміка та структура кредитного портфелю в розрізі галузей економіки

АТ «ПриватБанк», млн. грн., %

Показники	31.12.2021		31.12.2022		Темп зростання, %
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	
Кредити і дебіторська заборгованість за фін.лізингом, що управляються як окремих портфель	163513	67,4	167931	67,0	102,7
Кредити фіз.особам	61727	25,4	55103	22,0	89,3
Кредити юрид.особам та МСП, в т.ч.:	17328	7,1	27462	11,0	158,5
рослинництво	2988	1,2	12325	4,9	412,5
роздрібна торгівля	2889	1,2	3578	1,4	123,8
оптова торгівля	2377	1,0	2868	1,1	120,7
інфраструктура	1104	0,5	1206	0,5	109,2
виробн.тов.нар.спож.	800	0,3	1033	0,4	129,1
устат.і обладнання	798	0,3	883	0,4	110,7
паливно-енергет.комплекс	635	0,3	674	0,3	106,1
автомобілі	522	0,2	617	0,2	118,2
харчова промисловість	462	0,2	614	0,2	132,9
послуги	1066	0,4	574	0,2	53,8
будівництво і нерухомість	764	0,3	512	0,2	67,0
інше АПК	497	0,2	425	0,2	85,5
інші	2426	1,0	2153	0,9	88,7
Всього кредитів та авансів клієнтам	242568	100	250496	100	103,3

Станом на 31 грудня 2022 року загальна сума кредитів найбільшим 10 клієнтам Банку, крім тих що управляються як окремих портфель, складала 2 240 млн грн (31 грудня 2021 року 2 114 млн грн) або 3% від загальної суми кредитів за вирахуванням тих, що управляються як окремих портфель. Резерв під очікувані кредитні збитки, пов'язаний з цими позичальниками становив 595 млн грн (на 31 грудня 2021 року 884 млн грн).

Кредити забезпечені забезпеченням. Іпотечні кредити забезпечені відповідними об'єктами житлової нерухомості. Кредити на придбання

автомобіля забезпечені відповідними автомобілями. Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу забезпечені відповідними об'єктами комерційної нерухомості, обладнанням та автомобілями для комерційних перевезень. Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом від фізичних та юридичних осіб забезпечена автомобілями та об'єктами нерухомості.

Висновки за розділом 2.

АТ «ПриватБанк» на сьогоднішній день є одним з найбільших фінансових інститутів української держави, що має широко розгалужену мережу установ.

З першого дня війни Банк тримав лінію фінансової оборони України, забезпечуючи безперебійну роботу електронних сервісів, мережі відділень і банкоматів у всіх населених пунктах, де не було прямої воєнної загрози та впроваджуючи заходи для підтримки клієнтів, відмовившись від значної суми доходу.

Банк оперативно адаптував більшість своїх бізнес та внутрішніх процесів до умов роботи під час воєнного стану, зокрема:

- відновив та налаштував роботу відділень там, де це є можливим – якщо на початку березня працювало близько половини відділень, то вже на початку квітня - більше 1000 відділень у всіх регіонах України, крім тимчасово окупованих. Надалі, з понад 1200 відділень щодня впродовж війни відкривалось в середньому 80% відділень.

- мережа банкоматів та терміналів оптимізовано з врахуванням умов в тому чи іншому регіоні, попиту клієнтів, можливості їх інкасації.

- інкасація працює у всіх регіонах, де це є можливим. Маршрути інкасації оновлюються в залежності від поточних умов в регіоні, налагоджена міжрегіональна інкасація та оптимізовано процес інкасації на місцях.

- на деокупованих територіях сервісна мережа та робота банку відновлюється, як тільки це стає можливим.

Від початку війни банк забезпечив перенесення даних у хмарний сервіс міжнародного оператора за надзвичайно стислий час, що додає впевненості в роботі банку. В період енергетичної кризи Банком забезпечена безперебійна робота процесингу та платіжної інфраструктури (POS-термінали і банкомати), мережі критичних відділень в межах проєкту POWER BANKING.

Провівши аналіз фінансових показників Банку, можна охарактеризувати фінансовий стан АТ «ПриватБанк» як добрий, про що свідчить регулятивний капітал Банку - на кінець 2022 року становить 54,5 млрд. грн., а норматив адекватності регулятивного капіталу 23,78% (при нормі >10%). Всі нормативні показники ліквідності Банку значно перевищують норми, встановлені НБУ. Так, на 31 грудня 2022 року коефіцієнт покриття ліквідністю складав 311,01% за всіма валютами (LCRBB) та 260,14% в іноземній валюті (LCRIB) при встановленому НБУ значенні нормативу не менше 100%.

Кредитування фізичних та юридичних осіб – важлива складова економіки та фінансового сектора України. Саме кредитування є стимулюючим чинником розвитку економіки, особливо враховуючи непрості сьогоднішні умови функціонування бізнесу. Банківське кредитування на різноманітні потреби проводиться на основі певних принципів, які відображають сутність та зміст кредиту. Кредитування здійснюється відповідно до чинного законодавства України та відповідно до внутрішніх нормативних документів банку.

Аналіз кредитного портфелю показав деяке збільшення в основному завдяки зростанню заборгованості за кредитними картками та кредитування сільськогосподарських підприємств та підприємств оптової та роздрібною торгівлі. Банк проводить роботу з проблемними кредитами, наявними станом на 2016 рік – вивівши їх в окремий портфель.

Важливість поступового відновлення кредитних операцій підтверджується необхідністю забезпечення фінансової підтримки пріоритетних галузей економіки та підприємств (об'єктів) критичної інфраструктури; доступу надання банківських послуг для забезпечення захисту прав споживачів, зокрема в рамках соціального захисту населення; створення умов для швидкого відновлення

надання банківських послуг у повному обсязі та забезпечення функціональності й безперервності роботи банків державного сектору; створення, налагодження та підтримання функціонування ефективної системи безпеки операційних систем, зокрема з використанням хмарних рішень, та кібербезпеки; впровадження заходів, спрямованих на зниження ризиків, у тому числі реалізації можливих загроз, здійснення заходів з безпеки банку, зокрема контроль за ризиками безпеки (у тому числі фізичної, фінансової, кібербезпеки та безпеки операційних систем), ліквідації та/або мінімізації наслідків реалізованих загроз та кризових ситуацій; збереження фінансової стійкості банку, виявлення можливих загроз такій стійкості, а також оперативне реагування на загрози фінансової стійкості та/або їх уникнення.

Не зважаючи на підвищення кредитних ризиків та макроекономічні умови воєнного стану, Банку вдалося досягнути високих результатів за звітний період. Чистий прибуток Банку за 12 місяців 2022 року склав 30,2 млрд грн., що менше порівняно з 2021 роком на 4,85 млрд. грн., або на 13,8%. Чистий прибуток Банку залишається максимальним результатом всього банківського сектору України, загальний прибуток якого у 2022 році склав 24,7 млрд грн.

3 ЕФЕКТИВНІСТЬ КРЕДИТУВАННЯ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ПРОГРАМАМИ АТ «ПРИВАТБАНК»

3.1 Аналіз кредитів для фізичних та ОСББ від АТ «ПриватБанк» за державними програмами

Серед низки банків-партнерів державних програм фігурує і АТ «ПриватБанк». Проаналізуємо пропозиції банку та результати співпраці. АТ «ПриватБанк» пропонує фізичним особам скористатися державною програмою іпотечного кредитування «Оселя» на наступних умовах (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Аналіз умов кредитування за державною програмою «Оселя» від АТ «ПриватБанк»

№	Параметр	Вимоги
1	Мінімальна сума кредиту	100 тис. грн
2	Максимальна сума кредиту	4 млн. грн
3	Строк	від 24 до 240 місяців
4	Перший внесок	від 20% від вартості нерухомості
5	Ставка для клієнта (з урахуванням компенсації)	3% річних
6	Ставка без компенсації	7% річних
7	Схема погашення кредиту	ануїтет, класичний
8	Страховання іпотеки	0,25% від вартості нерухомості
9	Разова комісія	0,5% від суми кредиту
10	Послуги нотаріуса	12 тис. грн (орієнтовно)
11	Оцінювання нерухомості	3 500 грн (орієнтовно)
12	Перелік третіх осіб	Оцінна та страхова компанії, нотаріус
13	Вік позичальника	Від 21 року, на дату закінчення строку іпотечного кредиту не має перевищувати 65 років (включно)
14	Нерухомість позичальника	У власності клієнта та членів його сім'ї має бути менше ніж 52,5 кв. м загальної площі житлової нерухомості для сім'ї з однієї особи (одинок особа) та додатково 21 кв. м – на кожного наступного члена сім'ї (не враховується нерухомість, розташована в районі воєнних (бойових) дій або на території, яка перебуває в тимчасовій окупації, оточенні чи блокуванні)

Продовження табл.3.1

№	Параметр	Вимоги
15	За умови 3% річних	1. Військовослужбовці Збройних Сил за контрактом, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Головного управління розвідки Міністерства оборони, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Управління державної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту, військові прокурори Офісу Генерального прокурора, особи рядового і начальницького складу Державної служби з надзвичайних ситуацій, співробітники Служби судової охорони, особи начальницького складу управління спеціальних операцій НАБУ, поліцейські та члени їхніх сімей. 2. Медичні працівники (фахівці та професіонали) закладів охорони здоров'я державної або комунальної форми власності. 3. Педагогічні працівники закладів освіти державної або комунальної форми власності. 4. Наукові (науково-педагогічні) працівники закладів освіти та наукових установ державної або комунальної форми власності.
16	За умови 7% річних	1. Ветерани війни та члени їхніх сімей; учасники бойових дій; особи з інвалідністю внаслідок війни; сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни, визначені статтею 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також сім'ї загиблих (померлих) захисників і захисниць України. 2. Внутрішньо переміщені особи. 3. Інші громадяни України, які не мають власної житлової нерухомості або у власності яких менше ніж 52,5 кв. м для сім'ї з однієї особи (одинокі особа) та додатково 21 кв. м – на кожного наступного члена сім'ї (не враховуються об'єкти житлової нерухомості, розташовані на територіях активних бойових дій та/або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих рф, затв. Мінреінтеграції, для яких не визначено дату завершення бойових дій або тимчасової окупації)
17	Застава/порука	Так/Ні
18	Вид застави	Нерухомість
19	Орієнтовна мінімальна ринково-ва вартість майна / майнових прав, необхідна для отримання кредиту	від 133 500 грн.

Також висуваються вимоги і до об'єкту купівлі, під який Банк видає кредит, а саме це має бути квартира в житловому будинку квартирною типу (багатоквартирному будинку) і зареєстрована відповідно до законодавства. Є ряд обмежень щодо об'єкту кредитування, тобто предметом іпотеки не можуть бути:

- приміщення з фонду житла, призначене для тимчасового проживання;
- квартира в багатоквартирному будинку, прийнятому в експлуатацію раніше ніж за 10 років до дати укладення договору, якщо такий об'єкт нерухомості розташований в Києві або обласному центрі.
- квартира в багатоквартирному будинку, прийнятому в експлуатацію раніше ніж за три роки до дати укладення договору іпотеки, – для кандидатів, що належать до категорій осіб, що підпадають під умови кредитування під 7% річних без компенсації.

Позичальник може втратити право на отримання компенсації:

- у разі порушення більше ніж на 30 календарних днів зобов'язання за іпотечним кредитом щодо своєчасного повернення кредиту або його частини та/або щодо своєчасної сплати Позичальником частини нарахованих процентів у розмірі Компенсаційної процентної ставки. Сплата Компенсації процентів відновлюється у разі погашення Позичальником заборгованості за кредитом не більше ніж через 90 календарних днів з дня порушення зобов'язання або

- у разі здійснення Банком та Позичальником реструктуризації простроченої ним заборгованості у разі порушення Позичальником зобов'язання за кредитним договором понад 90 календарних днів;

- у разі надання Позичальником недостовірної або недійсної або неправдивої інформації про себе та/або членів своєї сім'ї, що призвело до виплати коштів Компенсації на користь Позичальника, який не мав права на отримання такої Компенсації;

- у разі переходу Позичальника з категорій осіб, яким передбачено надання державної підтримки, до інших категорій осіб (Позичальник втрачає право на Компенсацію з місяця настання такої події);

- у разі порушення Позичальником строку виконання зобов'язання за

кредитним договором з надання Банку документу, що підтверджує приналежність Позичальника до категорій осіб, визначених у підпунктах 1-4 пункту 3 Умов, понад 90 днів;

- у разі використання Позичальником кредитних коштів, отриманих від Банку не за цільовим призначенням, в тому числі придбання Позичальником предмету іпотеки, який не відповідає вимогам Умов забезпечення приватним акціонерним товариством «Українська фінансова житлова компанія» доступного іпотечного кредитування громадян України, затверджених постановою КМУ від 02.08.2022 р. № 856.

Погашення кредиту здійснюється щомісяця, проценти нараховуються на залишок кредиту, сплачуються щомісяця рівними частинами. Позичальник повинен забезпечити поповнення поточного рахунку коштами у розмірі Компенсаційної ставки або Базової процентної ставки та тіло кредиту до 24 числа (включно) кожного місяця.

За час існування програми «Оселя» 43 939 громадян подали 139 846 заявок, але одна людина може водночас подаватись у різні банки. Станом на кінець червня поточного року банки схвалили більш ніж третину від усіх подань - 47 578. Пік припадає на червень - тоді банки схвалили 30% від загальної кількості виданих кредитів на суму 722 млн грн. АТ «Приватбанк» займає третю позицію (рис.3.1) за числом виданих кредитів, оскільки оформив 20% від загальної кількості - 334 кредити.

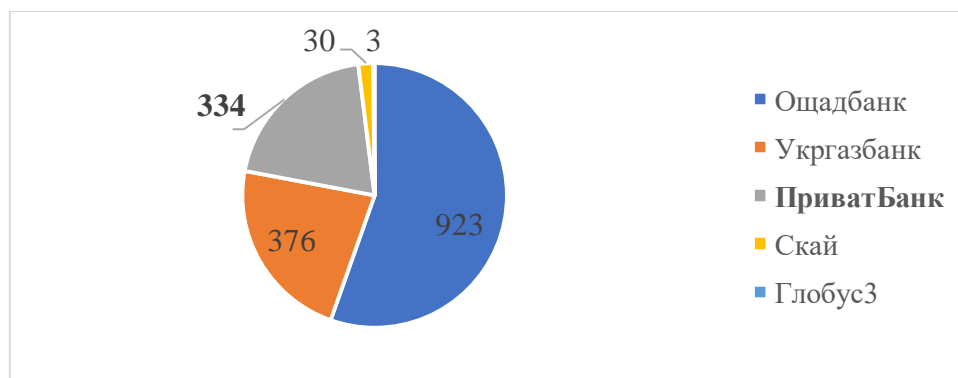

Рисунок 3.1 – Частка оформлених кредитів АТ «ПриватБанк» в 2023 році

АТ «Приватбанк» прогнозує до кінця 2023 року збільшення кредитування

портфелю іпотечних кредитів за рахунок розвитку державних програм (єОселя).

Наразі АТ «Приватбанк» не надає кредити по державній програмі «Теплі кредити», оскільки у зв'язку з воєнним станом держава не допомагає у виплаті коштів за «Теплий дім», програма діє, однак мешканцям необхідно власними силами виплачувати кошти. Наразі впроваджується партнерська співпраця з ДУ «Фонд енергоефективності» для ОСББ в частині двох цільових грантових програм: Програма підтримки енергомодернізації багатоквартирних будинків «ЕНЕРГОДІМ» (версія №1/2019 в редакції від 20 липня 2023 року) та Програма «ВідновиДІМ».

3.2 Аналіз кредитів для юридичних осіб від АТ «ПриватБанк» за державними програмами

Проаналізуємо пропозицію від АТ «ПриватБанк» по кредитуванню юридичних осіб по державній програмі «Доступні кредити 5-7-9%». Варто зазначити, що зазначена державна програма працює в рамках наступних видів кредитів Банку:

- «КУБ» під заставу – для розширення бізнесу;
- Кредит на придбання основних засобів (зокрема й сільгосптехніки);
- Кредитна лінія – для поповнення обігових коштів підприємства;
- «Агросезон» – для фінансування витрат відповідно до сільгоспциклів.

Якщо потенційний позичальник підпадає під умови державної програми, він може скористатися здешевленням вартості кредиту завдяки наданню державної фінансової підтримки з можливістю зниження % ставки за умови створення нових робочих місць. Оскільки державна програма передбачає два напрямки фінансування: фінансування обігового капіталу (поповнення обігового капіталу для придбання сировини, матеріалів та інших витрат, пов'язаних із господарською діяльністю підприємства) та інвестування в розвиток підприємства (фінансування інвестиційних потреб бізнесу) розглянемо

обидві пропозиції (табл.3.2 та 3.3).

Таблиця 3.2

Аналіз умов кредитування за державною програмою
«Доступні кредити 5-7-9%» для фінансування обігового капіталу від АТ
«ПриватБанк»

Вид кредиту	«КУБ» під заставу	Відновлювана кредитна лінія	«КУБ» під заставу для агроклієнтів	Агросезон
Строк	36 місяців		До березня 2024 року	
Сума кредиту	від 100 тис. до 4 млн грн для мікробізнесу;	від 100 тис. до 20 млн грн для мікробізнесу;	від 100 тис. до 4 млн грн для мікробізнесу;	від 1 до 50 млн грн
	від 100 тис. до 5 млн грн для малого бізнесу	від 500 тис. до 50 млн грн для малого бізнесу;	5 млн грн для малого бізнесу	
	Недоступно середньому та великому бізнесу	від 3 млн грн для середнього бізнесу	Недоступно середньому бізнесу	
% ставка для позичальника	9% річних			
Спосіб видачі	На поточний рахунок позичальника			
Графік	Рівними частинами щомісяця, ануїтет	Рівними частинами щомісяця для мікро- та малого бізнесу.	Погашення траншів – 90/180/270/360 днів або індивідуальний графік за погодженням із банком для середнього бізнесу.	1 грудня 2023 року – 20%, 1 лютого 2024 року – 30%,
				1 березня 2024 року – 50% або
				індивідуальний графік
Забезпечення	Рухоме/нерухоме майно, порука власника бізнесу		Сільгосптехніка (самохідна, причіпна, навісна) та/або транспортні засоби (легкові, комерційні), порука власника бізнесу	
Комісія	1–1,5% від суми кредиту			
Обов'язкові умови	Заборона використання кредитних коштів для погашення кредитів і процентів або іншої заборгованості за кредитними договорами, а також для виплати дивідендів та надання фінансової допомоги			
	-		Вимоги до земельного банку:	Вимоги до земельного банку:
			від 20 до 99,99 га для КВЕД 01.11;	від 100 га для КВЕД 01.1, 01.2, 01.3, 01.4, 01.5, 01.6
-		від 100 га для КВЕД 01.1, 01.2, 01.3, 01.4, 01.5, 01.6		

Варто відмітити, що незважаючи на ряд умов для кожного клієнта Банк підбирає зручний графік погашення кредиту рівними частинами або адаптований графік, наприклад спеціальний графік для агробізнесу.

Таблиця 3.3

Аналіз умов кредитування за державною програмою
«Доступні кредити 5-7-9%» фінансування інвестиційних потреб від АТ
«ПриватБанк»

Вид кредиту	«Куб» під заставу	Невідновлювана кредитна лінія	Кредит на придбання основних засобів (зокрема й сільгосптехніки)
Строк	36 місяців		36 місяців для мікро- та малого бізнесу, сільгосптоваровиробників;
			60 місяців для середнього/великого бізнесу
Сума кредиту	від 100 тис. до 4 млн грн для мікробізнесу;	від 3 млн грн для середнього бізнесу	від 100 тис. грн
	від 100 тис. до 5 млн грн для малого бізнесу	Недоступно мікро- та малому бізнесу	
	Недоступно середньому та великому бізнесу		
% ставка для позичальника	7% річних із можливістю зниження до 5% за умови створення нових робочих місць	9% річних із можливістю зниження до 7% за умови створення нових робочих місць	7% річних для мікро- та малого бізнесу з можливістю зниження до 5% за умови створення нових робочих місць;
			9% річних для середнього та великого бізнесу з можливістю зниження до 7% за умови створення нових робочих місць
Спосіб видачі	На рахунок постачальника	На рахунок позичальника/постачальника	На рахунок постачальника
Графік	Рівними частинами щомісяця, ануїтет	Рівними частинами щомісяця або індивідуальний графік за погодженням із банком	Ануїтет, рівними частинами.
			Для середнього та великого бізнесу – індивідуальний графік.
Забезпечення	Рухоме/нерухоме майно, порука власника бізнесу		Майно, що купується, порука власника
Комісія	1–1,5% від суми кредиту		
Обов'язкові умови	Заборона використання кредитних коштів для погашення кредитів і процентів або іншої заборгованості за кредитними договорами, а також для виплати дивідендів та надання фінансової допомоги		

Фактично за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» кредитів зараз надається вдвічі більше, ніж раніше. Наприклад, за останній тиждень квітня підприємці отримали 899 доступних кредитів на 3 млрд грн, у той час, як за тиждень до вступу в силу рф — на 1,5 млрд грн. Загалом в межах держпрограми кредитів 5-7-9% вже надано на 193,7 млрд грн [62].

Третина кредитів за програмою отримали підприємства агробізнесу - з 23.02.2022 року по 01.05.2023 року сільгоспвиробники отримали цільових пільгових кредитів за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» на суму в 29,1 млрд грн.

Лідером кредитування за зазначеною програмою виступає АТ «ПриватБанк», який за 26,6 тис. кредитними договорами надав юридичним особам 35,9 млрд грн, з яких 9,3 млрд грн це кредити агропідприємствам (табл.3.4). Це складає 43,8% підписаних кредитних договорів та 18,5% від загальної суми виданих кредитів. АТ «ПриватБанк» надав 31,9% від загальної суми кредитів сільгоспвиробникам, що становить четверту частину кредитування за державною програмою, за основними пропозиціями «КУБ» та «Агросезон».

Таблиця 3.4

Частка виданих кредитів АТ «ПриватБанк» за державною програмою «5-7-9%» станом на 01.05.2023 року

Банки	Кількість банків	видано тис.шт кредитів	%	видано млрд грн кредитів	%
ТОП 10-банків, в т.ч.	10	55,8	91,9	167,4	86,4
АТ «ПриватБанк» в т.ч.	1	26,6	43,8	35,9	18,5
агросектору				9,3	31,9
іншим галузям				26,6	68,1
інші	9	29,2	48,1	131,5	67,9
інші популярні банки	35	4,9	8,1	26,35	13,6
Разом	45	60,7	100	193,8	100

За прогнозами АТ «ПриватБанк» у 2023 році очікується значний потік заявок та збільшення портфелю кредитів на проведення сільгоспдіяльності і посівної кампанії. Оскільки у «ПриватБанку» є всі умови та обслуговуються і мають рахунки близько 40% всіх агрокомпаній і фермерів, банк показує деяку спеціалізацію на агробізнесі.

Крім агропідприємств Київської, Кіровоградської, Вінницької, Дніпропетровської, Одеської областей України АТ «ПриватБанк» пропонує кредитування і для підприємств із деокупованих регіонів Харківської, Сумської, Полтавської областей.

Банк декларує збільшення об'ємів кредитування за програмами «5-7-9» та державними гарантіями, відновлення раніше розрахованих лімітів за овердрафтами, збільшення терміну кредитування за державними програмами кредитування, що дозволить отримувати процентний дохід за такими програмами більш тривалий термін.

3.3 Прогнозування ефективності залучення кредитних коштів за державними програмами кредитування АТ «ПриватБанк»

Активізація кредитування з метою допомоги фізичним особам і бізнесу у вирішенні проблемних питань та відновлення життєдіяльності, реалізації поставлених задач першочерговим завданням є можливість виявити зв'язок між показниками діяльності банку для створення на їх основі функцій прогнозування. Ці функції дають реальну практичну значимість, оскільки за ними можна виконувати таргетування показників, необхідних банку.

Оскільки планування та прогнозування слугує основою для розвитку внутрішньої системи банку з урахуванням впливу зовнішніх чинників, є однією з функцій банківського менеджменту та є процесом визначення цілей на майбутнє і розробки шляхів їх досягнення.

В першу чергу найважливішим інструментом прогнозування ефективності кредитної діяльності банку є кредитна політика банку, оскільки виступає фундаментом надійності та прибутковості кредитного портфеля, тому також впливає на стабільність банку.

Вважаємо за доцільне застосувати методикку екстраполяції, тобто поширення кількісних (статистичних) показників щодо існуючих тенденцій, одержаних в результаті вивчення впливу майбутніх подій на прогнозні періоди, коди висновки робляться на основі вивчення динаміки за попередні періоди.

Для цього побудуємо та проаналізуємо ряди динаміки, що класифікують значення показників у часі в розрізі окремих періодів та описують динаміку їх розвитку. Проаналізувавши ефективність кредитування АТ «ПриватБанк» за декілька останніх років, на основі рядів динаміки, спрогнозуємо показники кредитного портфелю, процентного доходу та сум резервів за кредитними операціями, для чого скористаємось формулою середнього темпу росту.

$$\bar{T} = \sqrt[n-1]{T_1 * T_2 * \dots * T_{n-1}} = \sqrt[n-1]{\frac{Y_n}{Y_0}} \quad (3.1)$$

де T – середній темп росту;

Y_n – останній рівень ряду;

Y_0 - базове значення показника;

n – кількість рівнів ряду.

На основні даних за 2020-2022 роки зробимо прогноз за допомогою отриманих коефіцієнтів середнього темпу зросту на наступні декілька років.

Середній темп росту кредитного портфелю:

$$\bar{T} = \sqrt[4-1]{\frac{68\,084}{55\,021}} = 1,112 \quad (3.2)$$

Середній темп росту процентів за кредитами наданими клієнтам:

$$\bar{T} = \sqrt[4-1]{\frac{18973}{19686}} = 0,98 \quad (3.3)$$

Середній темп росту сум сформованих резервів за кредитними операціями:

$$\bar{T} = \sqrt[4-1]{\frac{1280}{329}} = 1,978 \quad (3.4)$$

Спрогнозуємо середній темп росту показників АТ «ПриватБанк» на період 2023-2024 рр.

Таблиця 3.5

Розрахунок прогнозних показників кредитування АТ «ПриватБанк» на основі середнього темпу росту

Роки	Кредитний портфель, млн. грн.	Середній темп росту	Проценти за кредитами, наданими клієнтам, млн. грн.	Середній темп росту	Формування / (розформування) резерву, млн. грн.	Середній темп росту	% відношення резерву до кредитного портфелю
2020	55 021	1,112	19686	0,98	329	1,979	0,6
2021	68 218		20024		373		0,5
2022	68 084		18973		1280		1,88
2023 (прогноз)	75 709		18594		2533		3,34
2024 (прогноз)	84 189		18222		5013		5,95

Звертаємо увагу, що даний прогноз не враховує різні зовнішні та внутрішні ризики, тому прогнозування на більший період не доцільно. Але як показують показники таблиці, державні програми не сприяють різкому збільшенню доходів банку за кредитними операціями, оскільки ставки діють мінімальні, хоч і компенсуються частково державою. Ці цифри пояснюється складною економічною ситуацією, пов'язаною з війною в країні, оскільки державні програми направлені на підтримку бізнесу та відшкодування банкам суми затрат, практично мінімальними об'ємами кредитування по більш прибутковим для банка кредитним операціям тощо.

Динаміка зниження суми отриманих процентів виникла зважаючи на показники 2022 року, які зазнали негативного впливу війни. Звісно, що Банк отримує не лише процентні доходи, а ще комісійні доходи за обслуговування

клієнтів, але аналіз динаміки комісійних доходів також показав просідання в 2022 році (рис.3.2).

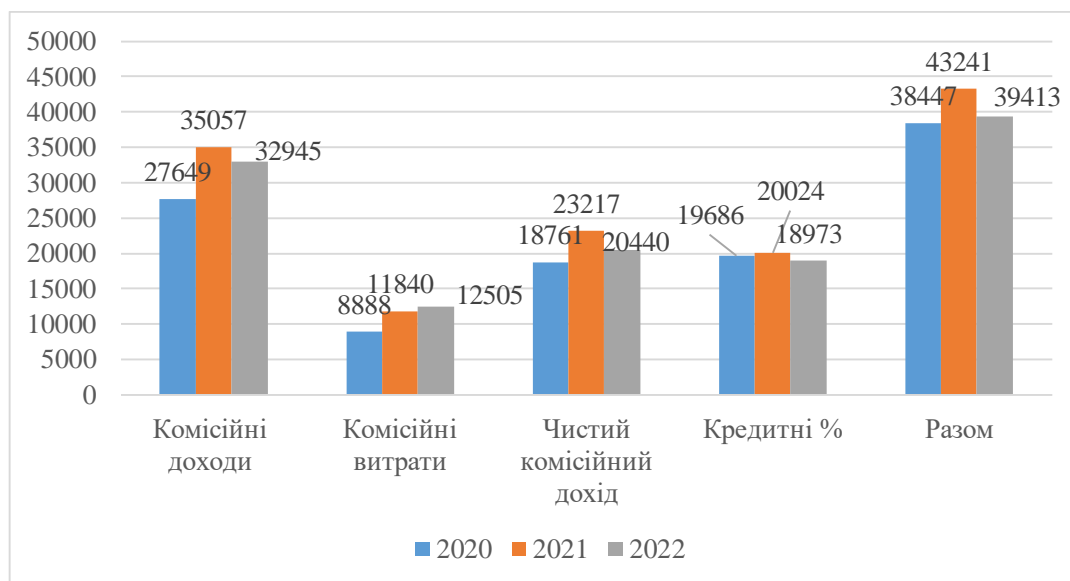

Рисунок 3.2 – Доходи АТ «Приватбанк» за 2020-2022 рр. в розрізі загальних комісійних та % від наданих кредитів

Вся ця ситуація пов'язана з тим, що фактично після початку війни банки декілька місяців не кредитували. Основними завданнями банку наразі мають бути розроблені заходи щодо втримання показників на досягнутому рівні.

З цією метою, пропонуємо застосувати режим таргетування резервних сум, тобто планування меж і розробка заходів та способів, направлених на досягнення поставленої цілі.

Таблиця 3.6

Розрахунок прогнозного розміру резервного фонду АТ «ПриватБанк» при умові застосування режиму таргетування

Роки	Кредитний портфель, млн. грн.	Частка резервів від кредитного портфелю, %	Формування/ (розформування) резерву, млн. грн.
2020	55 021	0,6	329
2021	68 218	0,5	373
2022	68 084	1,88	1280
2023 (прогноз)	75 709	1,88	1423,4
2024 (прогноз)	84 189	1,88	1582,8

Якщо ми врахуємо, що банк застосує режим таргетування та здійснить ряд заходів для утримання об'єму резервів у відношенні до кредитного портфелю на рівні показника 2022 року, то частка резерву залишиться стала по відношенню до суми кредитної заборгованості, отримаємо результати, які викладені в таблиці 3.6.

Таким чином, кредити, надані клієнтам, в тому числі і по державним програмам кредитування, оцінюються за амортизованою вартістю за вирахуванням резерву на покриття збитків від знецінення. Оцінка резерву на покриття збитків від знецінення розраховується із застосуванням професійного судження. Банк регулярно має переглядати кредити з метою оцінки збитків від знецінення та здійснювати оцінку резерву на покриття збитків від знецінення з метою підтримання резерву на рівні, який керівництво банку вважає достатнім для покриття збитків, понесених за кредитним портфелем банку. Розрахунок резерву на покриття збитків від знецінення за наданими кредитами базується на ймовірності списання активу та оцінці збитку від такого списання.

Банк має використовувати професійні судження керівництва для оцінки суми збитку від знецінення у тих випадках, коли позичальник має фінансові труднощі, і банк не має достатнього попереднього досвіду оцінки збитків за схожими кредитами. Також банк має аналізувати зміни майбутніх грошових потоків, базуючись на результатах попередньої діяльності, кредитного портфелю в минулому, існуючих даних, що вказують на негативні зміни платоспроможності позичальників, що входять до складу портфелю, або національних чи місцевих економічних умов, які призводять до невиконання зобов'язань по активах у групі.

Висновки до розділу 3.

Аналіз ефективності роботи АТ «ПриватБанк» по державних програмах кредитування фізичних та юридичних осіб виявив активну роботу Банку,

незважаючи на військову агресію та її наслідки. Дослідження виявило, що на сьогодні Банк є партнером по двом державним програмам – «Оселя» та «5-7-9%».

Нестабільність економіки, а зараз ще й посилена війною, негативно впливає на загальний стан банківської системи, зменшення попиту та можливостей потенційних позичальників, обсягу наявних ресурсів, які більшою мірою формуються із заощаджень населення, коливання валютних курсів, політичну та макроекономічну нестабільність тощо.

Та незважаючи на те, що фактично з лютого по травень 2022 року банки взагалі обмежили обслуговування клієнтів в частині кредитних операцій, АТ «ПриватБанк» показав досить швидку стабілізацію роботи та відновлення кредитування. Аналіз показав, що до стримуючих факторів розвитку кредитного ринку в Україні можна віднести наступні:

- війна та нестабільність економіки;
- недостатній рівень розвитку нормативно-правової бази з питань іпотеки (довготривала, непередбачувана, малоефективна та високозатратна процедура, проблеми у разі звернення стягнення об'єкту заставного майна за рішенням суду та недосконалість судової системи загалом тощо);
- ризики іпотечного кредитування щодо купівлі житла на первинному ринку;
- несприятлива ситуація на ринку нерухомості;
- недостатня платоспроможність позичальників;
- недостатній маркетинг на ринку іпотечного кредитування;
- нестабільність надходження відшкодування державою за державними програмами.

Основними проблемами, що стримують попит на кредити на ринку є:

- додаткова сума супутніх витрат (оцінка, нотаріус, страхування тощо);
- доступність у сучасних ринкових умовах лише найбільш забезпеченим суб'єктам господарювання;

- наявність значних економічних та юридичних ризиків;
- в разі неповернення кредиту можливість втрати купленого в кредит майна;
- можливість зміни вартості кредиту;
- погіршення чи втрата платоспроможності внаслідок втрати роботи або різкого зниження доходів тощо.

ВИСНОВКИ

З результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки. Банківська система грає надзвичайно важливу роль для стабілізації економіки та економічного зростання держави. Особливої уваги сьогодні потребує кредитування населення та малих і середніх підприємств, що становлять найбільш гнучкий сектор економіки, який містить потенціал відновлення економічного зростання. Це слугує актуалізації низки державних програм кредитування як фізичних так і юридичних осіб.

У першому розділі магістерської роботи було досліджено такі поняття як банк, кредит, банківський кредит, банківська операція, розглянуті принципи банківського кредитування. Проаналізовано основні актуальні на сьогодні види кредитних операцій фізичних осіб та юридичних осіб, їх особливості.

Динаміка кредитного портфелю банківської системи України показує, що об'єм поступово дещо зменшується – за минулий рік він скоротився на 3%, за перше півріччя поточного року – ще на 5%. Незважаючи на складні процеси оформлення кредитів, банківська система України разом з державою працює над нарощенням темпів кредитування завдяки низці діючих державних програм за трьома основними напрямками – фінансування забезпечення житлом населення, енергозберігаючі технології та фінансування бізнесу.

Війна в Україні принесла масштабні руйнування та знищення житлових будівель. Тисячі громадян змушені переселитися в інші області та країни. Повернення людей не завжди можливо в свої домівки, оскільки вони непридатні до проживання. Тому особливої актуальності має перезапущена у другій половині жовтня 2022 року програма доступної іпотеки «єОселя», головною метою якої є допомога українцям в отриманні гідного житла, яка реалізовується Міністерство економіки України, Міністерство цифрової трансформації України, ПрАТ «Укрфінжитло» та портал «Дія».

Також з 2014 року по 31.12.2023 року діє розроблена Держенергоефективності та запроваджена Урядова програма «теплих кредитів».

Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв із відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2021 роки, що затверджена постановою КМУ №243 від 1 березня 2010 року, була розроблена з метою створення умов для наближення енергоємності валового внутрішнього продукту України до рівня розвинутих країн та стандартів Європейського Союзу, підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів і посилення конкурентоспроможності національної економіки. Наразі по цій програмі продовжено строки дії та з банками-партнерами проводиться робота щодо відновлення роботи по програмі.

Для юридичних осіб на сьогодні діє основна державна програма «Доступні кредити 5-7-9%», метою якої є спрощення доступу мікро- та малого бізнесу до банківського кредитування, а також посилення конкурентоспроможності, створення нових робочих місць, повернення трудових мігрантів. За цією програмою бізнес отримує кредити у банках-партнерах зі звичайною процентною ставкою, а держава компенсує частину відсотків.

Аналіз статистичних даних свідчить, що більшість виданих кредитів надають державні банки, оскільки основне відшкодування коштів за державними програмами відбувається саме через цю частину банківської системи. Але по державній програмі «Доступні кредити 5-7-9» крім державних банків поступово залучаються і інші банківські установи, виконуючи поставлені вимоги за партнерськими програмами із державою.

Одним з найактивніших банків є АТ «ПриватБанк», який оперативно адаптував більшість своїх бізнес та внутрішніх процесів до умов роботи під час воєнного стану. Другий розділ присвячено дослідженню організаційних та фінансово-економічних показників діяльності АТ «ПриватБанк».

Аналіз фінансових показників показує, що фінансовий стан АТ «ПриватБанк» досить добрий, про що свідчить регулятивний капітал Банку - на кінець 2022 року становить 54,5 млрд. грн., а норматив адекватності регулятивного капіталу 23,78% (при нормі >10%). Всі нормативні показники

ліквідності Банку значно перевищують норми, встановленні НБУ. Так, на 31 грудня 2022 року коефіцієнт покриття ліквідністю склав 311,01% за всіма валютами (LCRBB) та 260,14% в іноземній валюті (LCRIB) при встановленому НБУ значенні нормативу не менше 100%.

Аналіз кредитного портфелю показав деяке збільшення в основному завдяки зростанню заборгованості за кредитними картками та кредитування сільськогосподарських підприємств та підприємств оптової та роздрібною торгівлі. Банк проводить роботу з проблемними кредитами, наявними станом на 2016 рік – вивівши їх в окремий портфель.

Не зважаючи на підвищення кредитних ризиків та макроекономічні умови воєнного стану, Банку вдалося досягнути високих результатів за звітний період. Чистий прибуток Банку за 12 місяців 2022 року склав 30,2 млрд грн., що менше порівняно з 2021 роком на 4,85 млрд. грн., або на 13,8%. Чистий прибуток Банку залишається максимальним результатом всього банківського сектору України, загальний прибуток якого у 2022 році склав 24,7 млрд грн.

Важливість поступового відновлення кредитних операцій підтверджується необхідністю забезпечення фінансової підтримки пріоритетних галузей економіки та підприємств (об'єктів) критичної інфраструктури; доступу надання банківських послуг для забезпечення захисту прав споживачів, зокрема в рамках соціального захисту населення; створення умов для швидкого відновлення надання банківських послуг у повному обсязі та забезпечення функціональності й безперервності роботи банків державного сектору; створення, налагодження та підтримання функціонування ефективної системи безпеки операційних систем, зокрема з використанням хмарних рішень, та кібербезпеки; впровадження заходів, спрямованих на зниження ризиків, у тому числі реалізації можливих загроз, здійснення заходів з безпеки банку, зокрема контроль за ризиками безпеки (у тому числі фізичної, фінансової, кібербезпеки та безпеки операційних систем), ліквідації та/або мінімізації наслідків реалізованих загроз та кризових ситуацій; збереження фінансової стійкості банку, виявлення можливих загроз

такій стійкості, а також оперативне реагування на загрози фінансової стійкості та/або їх уникнення.

В третьому розділі магістерської роботи досліджено особливості роботи АТ «ПриватБанк» по державним програмам кредитування фізичних та юридичних осіб, оскільки на сьогодні Банк є активним партнером по двом державним програмам – «ЄОселя» та «5-7-9%».

Нестабільність економіки, а зараз ще й посилена війною, негативно впливає на загальний стан банківської системи, зменшення попиту та можливостей потенційних позичальників, обсягу наявних ресурсів, які більшою мірою формуються із заощаджень населення, коливання валютних курсів, політичну та макроекономічну нестабільність тощо.

Та незважаючи на те, що фактично з лютого по травень 2022 року банки взагалі обмежили обслуговування клієнтів в частині кредитних операцій, АТ «ПриватБанк» показав досить швидку стабілізацію роботи та відновлення кредитування. Дослідження показало досить потужну роботу Банку, особливо щодо кредитування по державній програмі «5-7-9%», в сегменті фінансування агробізнесу. Прогнозування ефективності роботи Банку по активним операціям показало деяку динаміку зниження отриманих процентів, що виникла зважаючи на показники 2022 року, які зазнали негативного впливу війни. Звісно, що Банк отримує не лише процентні доходи, а ще комісійні доходи за обслуговування клієнтів, але аналіз динаміки комісійних доходів також показав просідання в 2022 році.

З метою втримання показників на досягнутому рівні, банк може застосувати режим таргетування резервних сум, тобто планування меж і розробка заходів та способів, направлених на досягнення поставленої цілі, що дасть змогу знизити темпи росту суми резерву.

В підсумку проведене дослідження дало можливість виокремити ряд стримуючих факторів розвитку кредитного ринку в Україні та основні проблеми, що стримують попит на кредити на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Егоров А. В., Кармавина А.С., Чекмарева Е. Н. Анализ и мониторинг условий банковского кредитования. *Деньги и кредит*. 2010. № 10. С. 16 – 22.
2. Kushnir S. O., Vatrakova T. I., Basenko, K. O. The activation of regulatory policy towards the development of social investment : *Науковий вісник Полісся*. Чернігів : ЧНТУ, 2017. № 1 (9). Ч. 1. 251 с. С. 197-202.
3. Кредитная экспансия и управление кредитом : Уч. Пос. / под ред. И. Лаврушина. Москва : КНОРУС, 2013. 264 с.
4. Маевский В., Зорин К. О некоторых особенностях функционирования денежного акселератора. *Вопросы экономики*. 2011. № 9. С. 27 – 41.
5. Савлук М. І. Банки і економіка. *Криза банківської системи: причини та шлях виходу*: матеріали наук.-практ. конф. URL: http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=67&Itemid=258.
6. Семенов А. Ю. Взаємодія банківського і реального секторів економіки України: основні тенденції. *Фінанси, учет, банки*. 2010. №1(16). С. 181 – 188.
7. Шиян Д. Банківське кредитування та економічна динаміка. *Банківська справа*. 2009. № 1. С. 27 – 38.
8. Офіційний сайт Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
9. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.00 № 2121-III, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#n869>
10. Вовчак О. Д., Руцишин Н. М., Андрейків Т. Я. Кредит і банківська справа: підручн. Київ : Знання, 2008. 564 с.
11. Конспект лекцій з дисципліни «Банківська система» для студ.напр. підг. 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит». Укл.: Золотарьова О. В., Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2016, 112с.
12. Мороз А. М., Савлук М. І., Пуховкіна М. Ф. Банківські операції : підр. 2-ге вид., випр. і доп.; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. Київ : КНЕУ, 2009. 476 с.

13. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 688 с.
14. Визначення поняття «Кредит». Сайт Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82>
15. Чубенко А.Г., Лошицький М.В., Павлов Д.М., Бичкова С.С., Юнін О.С. Термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та корупції. Київ : Ваіте, 2018. 826 с. URL: https://finmonitoring.in.ua/wp-content/uploads/2018/12/terminologichnij-slovník_finmonitoring.pdf
16. Дем'яненко М., Лузан Ю., Саблук П., Скупий В. та ін. Фінансовий словник-довідник / за ред. М. Дем'яненка. Київ: ІАЕ УААН, 2003. 555 с.
17. Арбузов С., Колобов Ю., Міщенко В., Науменкова С. Банківська енциклопедія. Київ: ЦНД НБУ; Знання, 2011. 504 с.
18. Савлук М., Мороз А., Пудовкіна М. та ін. Гроші та кредит / за ред. М. Савлука. Київ: КНЕУ, 2001. 602 с.
19. Чайковський Я. Сучасний стан та перспективи розвитку банківського кредитування. *Банківська справа*. 2005. № 2. С. 36–47.
20. Мочерний С. Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 3. Київ: ВЦ «Академія», 2002.
21. Бечко П., Герасімова Т. Банківське кредитування аграрного виробництва: монографія. Умань: вид.-поліграф. центр «Візаві», 2013. 189 с.
22. Глущенко С. Гроші. Кредит. Кредитний ринок: підруч. Київ: НаУКМА, 2015. 300 с. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/9082/Glushchenko_Groshi.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
23. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. Київ: «Укр. енцикл.», 1998.

24. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях: навч. посіб. / за ред. Б. Луціва. 2-ге вид., перероб. Тернопіль: Карт-бланш, 2000. 225 с.
25. Потійко Ю. Ще раз про кредити. *Вісник НБУ*. 2000. № 12. С. 47–48.
26. Гудзь О. Кредитування і банківське обслуговування підприємств агропромислового виробництва: сучасні тенденції та особливості. Київ: ННЦ ІАЕ, 2005. 170 с.
27. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
28. Вовчак О., Руцишин Н. Кредит і банківська справа: підруч. Київ: Знання, 2008. URL: http://pidruchniki.ws/19740704/bankivska_sprava/formi_vidi_kreditu.
29. Лагутін В. Кредитування: теорія і практика: навч. посіб. Київ: Знання, КОО, 2000. 215 с.
30. Алексійчук В. Гроші та кредит в системі відтворення АПК. Київ: ІАУ УААН, 1998. 346 с.
31. Дзюблюк О., Чайковський Я., Галапун Н., Малахова О., Пруський О., Сороківська З. Банківські операції: підруч. Тернопіль: Економічна думка, 2009. 696 с.
32. Шумпетер Й. Теорія економічного аналізу: дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с.
33. Коблянська О. Кредит як форма залученого капіталу. *Агронерспектива*. 2010. № 8–9 (127). С. 26 – 30.
34. Миськів Г. Функціонування та розвиток кредитного ринку України: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2015. 360 с.
35. Поляк Н. Теоретичні аспекти сутності кредиту. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 6. Т. 1. С. 185–188.
36. Федорович Л. Теория денежного и кредитного обращения. Одесса, 1888. 626 с.

37. Історія грошей і банківництва / за заг. ред. С. Реверчука. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2003. 301 с.
38. Колодізев О., Колесніченко В. Гроші і кредит: підручн. Київ: Знання, 2010. URL: http://pidruchniki.ws/17530607/finansi/sutnist_funktsiyi_kreditu.
39. «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями», затверджене Постановою Правління НБУ від 30.06.16 № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>
40. Цивільний кодекс України. Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15?find=1&text>
41. Про іпотеку: Закон України від 05 червня 2003 р. № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>
42. Про споживче кредитування: Закон України від 15.11.2016 № 1734-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text>
43. Финансово-кредитный энциклопедический словарь / Под общ. ред. А.Г. Грязновой. Москва: Финансы и статистика, 2002. С. 672-673/
44. Банківська енциклопедія / кол. ав. ISBN 978-966-346-923-2. Київ : ЦНД НБУ «Знання», 2011. С. 503
45. The FATF report «Money laundering and terrorist financing through the real estate sector» (June 29, 2007), footnote 18. URL: <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/moneylaunderingandterroristfinancingthroughtherealestatesector.html>
46. Герасимович А. М., Алексеєнко М. Д., Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності. Підруч. Київ : КНЕУ, 2004. 599 с.
47. Положення про порядок здійснення банками операцій з вексями в національній валюті на території України: затверджено постановою Правління Національного банку України від 16.12.2002 № 508. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03#Text>;
48. Завадський Й.С., Осовська Т.В., Юшкевич О.О. Економічний словник. Київ: КОНДОР, 2006. 356 с.

49. Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах: затверджене постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 639. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0041-05#Text>

50. Шемшученко Ю. С. Юридична енциклопедія : [у 6 т.]. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. Т. 2 : Д - Й. 744 с.

51. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#1>

52. Доступна іпотека: державна допомога у придбанні житла. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=20fb406b-1857-418f-85cb-76aed312c20a&title=DostupnaIpoteka-DerzhavnaDopomogaUPridbanniZhitla>

53. Державна підтримка енергозбереження - програма «теплих кредитів». Офіційний сайт Держенергоефективності. URL: <https://saee.gov.ua/uk/consumers/tepli-kredyty>

54. Про Фонд енергоефективності: Закон України №2095-VIII від 08 червня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2095-19#Text>

55. Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%». Офіційний сайт. URL: <https://5-7-9.gov.ua/>

56. Інструменти підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні. Червень 2023 року. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/instrumenty-pidtrymky-biznesu-v-period-voennoho-stanu-v-ukrayini-cherven>

57. Кількість кредитів за програмою портфельних держгарантій у червні зросла вдвічі за зростання обсягу на 26%- Мінфін, Офіційний сайт Інтерфакс-Україна. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/924366.html>

58. Дані офіційного сайту АТ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/about>

59. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

60. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена НБУ від 28.08.2001 р. №368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>

61. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затверджене Постановою НБУ від 30.06.2016 № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>

62. Як отримати кредит за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» під агро? Особливості, нюанси, можливості. Офіційний сайт Latifundist. URL: <https://latifundist.com/cards/72-yak-zaluchiti-kredit-za-programoyu-dostupni-krediti-5-7-9-pid-agro-osoblivosti-nyuansi-mozhливosti>

63. Мороз А.М., Савлук М.І., Остапишин Т.П. Операції банків та небанківських кредитних установ : підручник / за наук. ред. А.М. Мороза. Київ : КНЕУ, 2013. 543 с.

64. Остапишин Т.П., Охрименко І.Б., Ситник О.В. Операції банківських установ: тренінг / за заг. ред. Т. П. Остапишин. Київ : КНЕУ, 2013. 956 с.

65. Функціонування банківського сектору та кредитної кооперації: теорія і практика : монографія / за наук. ред. Брітченка І.Г. Полтава РВВ ПУЕТ, 2010 р. 152 с.

66. Череп А.В. Банківські операції : навч. посібник. Київ : Кондор, 2008. 410с.

67. Бондар О. П. Використання інструментів державного регулювання банківського іпотечного кредитування в Україні. *Фінанси, банки, інвестиції*. 2012. №5. С. 76-82.

68. Поляк Н. Теоретичні аспекти сутності кредиту. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 6. Т. 1. С. 185–188.

69. Кораблін С. Ціна кредиту. *Дзеркало тижня. Україна*. 2019. URL: https://zn.ua/ukr/finances/cina-kreditu-326704_.html

70. Юрків Н.Я., Гладких Д.М. Розвиток банківського кредитування господарюючих суб'єктів як умова забезпечення сталого економічного зростання в Україні: аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень.

2019. URL: https://niss.gov.ua/dosli_dzhennya/ekonomika/rozvitok-bankivskogo-kredituvannya-gospodaryuyuchikh-subektiv-yak-umova

71. Д'яконов К. М. Управління кредитним ризиком комерційного банку : дис. канд. економ. наук : спец. 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит : захист 10.06.2011; ДВНЗ «УАБС НБУ». Захищена 10.06.2011. Суми, 2011. 256 с.

72. Молчан Є. О. Застосування методів непараметричної статистики для управління портфельним кредитним ризиком банку: Мол.наук. вісник УАБС НБУ. Спец.вип. за матер. XVI всеукр.наук.-практ.конф. студентів «Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє», 14.03.2013 р. Суми, ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. URL: http://www.bulletin.uabs.edu.ua/images/stories/SpecVupusk/Visnyk_spec_vypusk.pdf.

73. Прасолова С.П. Банківські операції.: навч. посібн. Київ : Центр навч. літ., 2013, 568 с.

74. Брітченко І.Г. Підвищення конкурентоспроможності банків на ринку банківських послуг України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2015. Вип. 1 (45). Том 1. С. 176 – 179.

75. Бевз В.В. Розвиток механізму енергозбереження на підприємствах харчової промисловості. Вчені записки: зб. наук. праць. Київ : КНЕУ, 2016. № 13. С. 169 – 173.

76. Демінський С. Як трансформувалося Р2Р-кредитування в Україні. 2016. URL: <http://news.finance.ua/ua/news/-/371527/sergij-deminskyjak-transformovalosya-r2r-kredituvannya-v-ukrayini>.

77. Дзяна Г. Теоретичні основи державної політики у сфері енергозбереження. *Ефективність державного управління*. 2017. № 23. С. 72 – 79.

78. Добрик Л., Лосєва Т., Онуфрійчук І. Споживчий банківський кредит в Україні: ресурсне забезпечення та ефективність. *Економічний аналіз*. 2011. Вип. 8. С.369-372.

79. Єрмілов С. Ф. Державна політика енергоефективності в українському та європейському контексті. *Економіка і прогнозування*. 2015. № 2. С. 27 – 42. URL: www.ief.org.ua/Arjiv_EP/Ermilov15.pdf
80. Лаврик О.Л. Сучасне фінансове посередництво при здійсненні банківського кредитування. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. Т. 21. № 1. Тернопіль: Вид.-поліграф.й центр ТНЕУ «Економічна думка», 2015. С. 173–178.
81. Михайленко І. Д. Політика енергозбереження, потенціальні можливості енергозбереження в Україні. *Енергозбереження*. 2016. № 1. С. 3 – 8
82. Мица Н. В. Сутність та проблеми енергозбереження в Україні. *Сталий розвиток економіки*. 2017. № 4. С. 40–47.
83. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>.
84. Паливода О.М., Лапшина К.Д. Стратегічна кооперація банків на ринку споживчого кредитування. *Економіка та держава*. 2015. № 7. С. 74 – 77.
85. Рац О. М. Організаційні засади кредитного моніторингу позичальників в системі управління кредитними ризиками банку. *Науковий вісник ХНДУ. Серія «Економічні науки»*. 2014. №5. С. 259 – 264.
86. Усатенко О. В., Терещенко М. К. Шляхи вдосконалення обліку і аудиту кредитних операцій із фізичними особами у комерційному банку. *Економічний простір*. 2013. № 69. С. 214 – 222. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros_2013_69_24.pdf.
87. Чистов Ю. І. Сутність механізму енергозбереження та його багатогранна природа. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. № 5. С. 341 – 344.
88. Яременко В. А., Чалапко (Калник) Л. Д., Бабухін Д. А. Кредит як потрібний економічний інструмент. *Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна*. 2017. Вип. 27(2). С. 90 – 93.
89. Ковчуга Л.І. Про взаємообумовленість конкуренції, інновацій та конкурентоспроможності підприємств. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. №2(52). С. 124 – 133.

90. Бикбулатов В.Р. Сучасний інструментарій фінансово-кредитної підтримки розвитку малого бізнесу. *Мікроекономіка*. 2010. № 1. С. 186 – 192.

91. Lukianenko I., Novik A. The Dynamic Modelling of Migration Flows in Ukraine in the Context of Globalization. Proceedings of 18th International Scientific Conference: Globalization and Its Socio-Economic Consequences (10th – 11th October 2018). Part 1: Economic Impact of Migration. 2018. 276–281 p. URL: https://ke.uniza.sk/sites/default/files/content_files/i_part_final_0.pdf

92. Баско О.В., Домбаева В.Р. Проблеми доступу малих підприємств до фінансових ресурсів. *Гроші та кредит*. 2009. № 5. С. 56 – 58.

93. Біломістний О.М. Особливості структури механізму кредитування малого бізнесу. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 1 (16). С. 61 – 65.

94. Степаненко О.П. Оцінювання ефективності функціонування та розвитку банківської системи. *Економіка розвитку*. 2013. № 1 (65). С. 5 – 10.

95. Іршак О.С., Лещук І.Я. Сучасний стан кредитної діяльності банків та її вплив на розвиток реального сектору економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 34. С. 145 – 149. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_34_32

96. Фінансово-економічне обґрунтування екологічно спрямованого інноваційного розвитку : звіт про НДР (заключний). Суми: СумДУ, 2016. 90 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53268>.

97. Формування фінансового механізму стабілізації економіки України: звіт про НДР (заключний). Суми : СумДУ, 2014. 60 с. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39378>

98. Zakharkin, O., Zakharkina, L., & Antoniuk, N. (2017). A comparative analysis of stock market volatility depending on investment time horizon. *Economic Annals-XXI*, 167(9-10), 49 – 52.

99. Офіційний сайт ТОВ «Простобанк Консалтинг». URL : https://bankchart.com.ua/spravochniki/finansovyuy_slovar/id/165

100. Жежерун Ю.В. Банківське кредитування фізичних осіб в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Фінансовий простір*. 2019. № 2 (34). С. 41 – 50. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/693/767>

101. Манжос С. Ситуація з банківським кредитуванням в Україні: сучасні проблеми та перспективи оздоровлення. *Ekonomia i Zarzadzanie*. 2016. № 8 (3). С. 89 – 97. URL: <https://doi.org/10.1515/emj-2016-0027>

102. Bala B., Arshad F., Noh K. System dynamics modeling and simulations. Springer Texts in Business and Economics. 2017. URL: <https://doi.org/10.1007/978-981-10-2045-2>

ДОДАТКИ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2020	31 грудня 2019
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	49 911	45 894
Заборгованість банків	7	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	1 715	875
Поточні податкові активи	22	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію		30	155
Інвестиційна нерухомість		2 933	3 379
Активи з права користування	10	1 748	1 716
Основні засоби та нематеріальні активи	11	5 894	4 764
Інші фінансові активи	12	3 448	2 210
Інші активи	13	8 900	9 285
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 228	1 244
Активи, утримувані для продажу		32	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ		-	7 721
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		2	201
Кошти клієнтів	14	312 708	240 621
Зобов'язання орендаря з лізингу	31	1 855	1 748
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	146	121
Інші фінансові зобов'язання	15	2 907	1 522
Резерви та нефінансові зобов'язання	16	12 082	3 260
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		329 700	255 194
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	17	206 060	206 060
Емісійний дохід	17	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	689	614
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	9	(2 937)	(1 274)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Загальні резерви та інші фонди	17	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(171 665)	(169 918)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		52 825	54 529
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		382 525	309 723

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
 В.о. Голови Правління

В. В. Ярошенко
 Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"**Окремий звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року**

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи	18	33 563	33 841
Процентні витрати	18	(11 961)	(14 174)
Чистий процентний дохід		21 602	19 667
Відрахування до резерву на зменшення корисності	19	(1 771)	(4)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		19 831	19 663
Доходи за виплатами та комісійними	20	27 649	24 575
Витрати за виплатами та комісійними	20	(8 888)	(6 386)
Прибуток мінус збиток від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів (Збитки мінус прибуток)/прибуток мінус збиток від переоцінки іноземної валюти		3 103	2 589
Прибуток мінус збиток від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	8	8
Прибуток мінус збиток/(збиток мінус прибуток) від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	16 045	(1 526)
Витрати щодо резерву під юридичні ризики	16	(8 577)	(387)
Збиток/(прибуток) від уцінки будівель (що перевищують досцінку) та переоцінки інвестиційної нерухомості		(256)	4
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(119)	(134)
(Зменшення корисності)/відновлення зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію		(124)	8
Адміністративні та інші операційні витрати	21	(18 006)	(14 428)
Інші чисті доходи		1 090	2 113
Прибуток до оподаткування		24 296	32 609
Кредит з податку на прибуток	22	6	-
Чистий прибуток за рік		24 302	32 609
Інші сукупні доходи(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Неревалізований (збиток)/прибуток від переоцінки		(1 649)	2 037
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(8)	(8)
- Податковий ефект		(6)	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Будівлі:			
- Переоцінка будівель		139	(70)
- Податковий ефект		(25)	15
Інші сукупні (витрати)/доходи		(1 549)	1 974
всього сукупних доходів за рік		22 753	34 583

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
В.о. Голови Правління

 В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Процентні доходи отримані		32 658	33 239
Проценти сплачені		(12 266)	(14 085)
Виплати та комісійні отримані		27 649	24 575
Виплати та комісійні сплачені		(8 688)	(6 386)
Дохід отриманий від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		3 103	2 589
Сплачені витрати, пов'язані з персоналом		(7 683)	(7 311)
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені, крім сплачених витрат, пов'язаних з персоналом		(6 315)	(6 576)
Інші доходи отримані		1 319	2 187
Податок на прибуток сплачений		(4 403)	(2 073)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		25 174	26 149
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте зменшення/(збільшення) залишків обов'язкового резерву		5	(6)
Чисте зменшення/(збільшення) заборгованості банків		2 065	(27 073)
Чисте зменшення/(збільшення) кредитів та авансів клієнтам		2 562	(10 245)
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		(2)	270
Чисте зменшення/(збільшення) інших активів		300	(601)
Чисте (зменшення)/збільшення заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями		(220)	111
Чисте збільшення коштів клієнтів		56 207	21 979
Чисте (зменшення)/збільшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		(689)	25
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		85 402	10 609
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		36	21
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(2 224)	(1 923)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		-	46
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		32 135	37 910
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(81 623)	(24 156)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		-	12 235
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		(1 468)	-
Чисті грошові кошти, (використані)/отримані від інвестиційної діяльності		(53 144)	24 133
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Погашення зобов'язання срендяря з лізингу		(631)	(531)
Погашення кредиту рефінансування НБУ		(7 621)	(2 068)
Виплата дивідендів		(24 457)	(11 518)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	31	(32 709)	(14 117)
Вплив зміни курсів обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		4 033	(1 815)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(1)	-
Чисте збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		3 581	18 810
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		44 487	25 677
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	48 068	44 487

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
 В.о. Голови Правління

В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020 (як рекласифіковано)	31 грудня 2019 (як рекласифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	52 835	49 911	45 894
Кредити та аванси банкам	7	26 243	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	68 218	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		222 277	221 661	152 157
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	93 096	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	129 074	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	107	1 715	875
Поточні податкові активи	21	9 978	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30	155
Інвестиційна нерухомість		1 989	2 933	3 379
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	1 288	953	648
Основні засоби	10	6 074	6 689	5 832
Інші фінансові активи	11	2 644	3 448	2 210
Інші нефінансові активи	12	9 713	10 128	10 529
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		7	32	-
Загальна сума активів		401 296	382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Інші залучені кошти		-	-	7 721
Кошти банків		3	2	201
Кошти клієнтів	13	325 303	312 708	240 621
Відстрочені податкові зобов'язання	21	159	146	121
Інші фінансові зобов'язання	14	3 770	4 059	2 639
Забезпечення у т.ч.:	15	3 651	10 687	2 363
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		373	329	290
- інше забезпечення		3 278	10 358	2 073
Інші нефінансові зобов'язання	15	1 795	2 098	1 528
Загальна сума зобов'язань		334 681	329 700	255 194
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	16	206 060	206 060	206 060
Емісійний дохід	16	23	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	12 174
Інші резерви	9, 10	(4 091)	(2 248)	(660)
Резерви та інші фонди банку	16	9 696	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(157 247)	(171 665)	(169 918)
Загальна сума власного капіталу		66 615	52 825	54 529
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		401 296	382 525	309 723

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бурда
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмопенко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Процентні доходи в т.ч.:		35 854	33 563
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	17	30 870	28 547
- інші процентні доходи	17	4 984	5 016
Процентні витрати	17	(6 537)	(11 961)
Чистий процентний дохід		29 317	21 602
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	18	(856)	(1 809)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		28 461	19 793
Комісійні доходи	19	35 057	27 649
Комісійні витрати	19	(11 840)	(8 888)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		1 017	(7 480)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	32	8
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	(7 666)	16 045
Чистий прибуток (збиток) від операцій з об'єктами інвестиційної нерухомості		(873)	(256)
Витрати на виплати працівникам		(8 904)	(8 192)
Амортизаційні витрати		(2 183)	(1 791)
Частка прибутку (збитку) асоційованих підприємств та спільних підприємств, облік яких ведеться за методом участі в капіталі		-	(124)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:		(2 348)	(16 681)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	15, 20	6 464	(8 539)
- адміністративні та операційні витрати	20	(8 812)	(8 142)
Інші доходи		1 266	1 200
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(111)	(104)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(164)	(6)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		77	-
Прибуток до оподаткування		35 067	24 296
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	21	(17)	6
Прибуток за рік		35 050	24 302

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бьох
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		36 915	32 658
Проценти сплачені		(6 755)	(12 266)
Комісійні доходи, що отримані		35 057	27 649
Комісійні витрати, що сплачені		(11 840)	(8 888)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Виплати працівникам		(9 176)	(7 683)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(8 900)	(6 315)
Інші доходи		1 701	1 319
Повернення податків на прибуток (сплата)		(3 318)	(4 403)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		36 910	25 174
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банкам		(1 179)	2 065
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(15 000)	2 562
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		753	(2)
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		(105)	300
Інші надходження (випуття) грошових коштів		35	5
Чисте зменшення коштів банків		-	(220)
Чисте збільшення(зменшення) коштів клієнтів		17 718	56 207
Чисте збільшення(зменшення) інших нефінансових зобов'язань		64	40
Чисте збільшення(зменшення) інших фінансових зобов'язань		(27)	(729)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		39 169	85 402
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		85	36
Придбання основних засобів		(1 122)	(1 686)
Придбання нематеріальних активів		(627)	(538)
Придбання інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		(83 625)	(83 091)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(83 625)	(81 623)
- за амортизованою собівартістю		-	(1 468)
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		71 122	32 135
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		69 622	32 135
- за амортизованою собівартістю		1 500	-
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(14 167)	(53 144)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за середніми зобов'язаннями		(736)	(631)
Повернення інших залучених коштів		-	(7 621)
Дивіденди сплачені		(19 442)	(24 457)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	30	(20 178)	(32 709)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		(1 683)	4 033
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(1)	(1)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		3 140	3 581
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду		46 068	44 487
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	6	51 208	48 068

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Блош
Голова Правління

Г. Ю. Самарія
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмолянко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	96 380	52 835
Кредити та аванси банкам	7	103 837	26 243
Кредити та аванси клієнтам	8	68 084	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		239 752	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	95 716	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	143 920	129 074
- за амортизованою собівартістю	9	116	107
Поточні податкові активи	25	9 079	9 978
Відстрочені податкові активи	25	1 100	-
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інвестиційна нерухомість	10	2 155	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 389	1 288
Основні засоби	11	5 228	6 074
Інші фінансові активи	12	4 309	2 644
Інші нефінансові активи	13	9 189	9 713
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		64	7
Загальна сума активів		540 596	401 296
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		-	3
Кошти клієнтів	14	471 970	325 303
Інші залучені кошти	15	128	-
Відстрочені податкові зобов'язання	25	-	159
Інші фінансові зобов'язання	16	2 634	3 770
Забезпечення у т.ч.:	17	5 804	3 651
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 280	373
- інше забезпечення		4 524	3 278
Інші нефінансові зобов'язання	18	2 271	1 795
Загальна сума зобов'язань		482 807	334 681
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Інші резерви	9, 11	(15 168)	(4 091)
Резерви та інші фонди банку	19	11 449	9 696
Накопичений дефіцит		(156 749)	(157 247)
Загальна сума власного капіталу		57 789	66 615
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		540 596	401 296

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г. Бьох
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Процентні доходи в т.ч.:		43 686	35 854
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	38 905	30 870
- інші процентні доходи	20	4 781	4 984
Процентні витрати	20	(3 766)	(6 537)
Чистий процентний дохід		39 918	29 317
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(15 396)	(856)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		24 522	28 461
Комісійні доходи	22	32 945	35 057
Комісійні витрати	22	(12 505)	(11 840)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		(7 760)	1 017
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119	32
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	2 608	(7 666)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		267	(873)
Витрати на виплати працівникам		(10 096)	(8 904)
Амортизаційні витрати	11	(1 970)	(2 183)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	23	(10 473)	(2 348)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	17, 23	(885)	6 464
- адміністративні та операційні витрати	23	(9 588)	(8 812)
Інші доходи	24	2 815	1 286
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(458)	(111)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(1)	(164)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінаних за амортизованою собівартістю		4	77
Прибуток до оподаткування		34 672	35 067
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(4 474)	(17)
Прибуток за рік		30 198	35 050

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року.

Г.Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2022 рік	2021 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		40 071	36 915
Проценти сплачені		(3 800)	(8 755)
Комісійні доходи, що отримані		32 945	35 057
Комісійні витрати, що сплачені		(12 505)	(11 840)
Чисте (збільшення)/зменшення від операцій з іноземною валютою		14 655	3 226
Виплати працівникам		(9 775)	(9 176)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(9 439)	(8 900)
Інші доходи		2 917	1 701
Повернення податків на прибуток (сплата)		(5 030)	(3 318)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		50 039	36 910
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів банкам		(77 584)	(1 179)
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та авансів клієнтам		(9 198)	(15 000)
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		(704)	753
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів		332	(105)
Інші надходження (вибуття) грошових коштів		37	35
Чисте збільшення/(зменшення) коштів банків		(2)	-
Чисте збільшення/(зменшення) коштів клієнтів		117 642	17 718
Чисте збільшення/(зменшення) інших нефінансових зобов'язань		1	64
Чисте збільшення/(зменшення) інших фінансових зобов'язань		(978)	(27)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		79 585	39 169
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		3	85
Придбання основних засобів		(392)	(1 122)
Придбання нематеріальних активів		(675)	(627)
Придбання цінних паперів в т.ч.:		(130 058)	(83 625)
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(130 058)	(83 625)
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів в т.ч.:		112 778	71 122
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		112 778	69 622
- за амортизованою собівартістю		-	1 500
Надходження від продажу інвестиційної нерухомості		77	-
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(18 267)	(14 167)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Виплати за орендними зобов'язаннями		(653)	(736)
Дивіденди сплачені		(28 040)	(19 442)
Отримання інших залучених коштів		127	-
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	34	(28 566)	(20 178)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		10 684	(1 683)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(453)	(1)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		42 983	3 140
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	6	51 208	48 068
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	94 191	51 208

Затверджено до випуску та підписано 18 квітня 2023 року

Г. Бьош
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Поступе спадкового кредиту на продукт "ЕОСМА" Інформація, яку надається ПІБ _____ за укладання Договору про іпотечний кредит

1. Інформація та контактні дані кредиторів

Table with 2 columns: Information and contact details of lenders (e.g., National Bank of Ukraine, PrivatBank) and the lender's name (ІЗК).

2. Інформація та контактні дані кредитного посередника

Table with 2 columns: Information and contact details of the credit intermediary (e.g., PrivatBank).

3. Основні умови кредитування з урахуванням вибраних параметрів

Table with 2 columns: Key loan terms (e.g., loan type, term, purpose, collateral, interest rate type).

Мінімальний розмір власного платежу (фінансової участі) спадкоємця за умови отримання кредиту на придбання товару/роботи/послуги, % [розраховується розмір платежу]

4. Інформація щодо орієнтовної річної ринкової процентної ставки та орієнтовної загальної вартості кредиту для спадкоємця

Table with 2 columns: Information regarding the estimated market interest rate and total cost of the loan for the heir.

Період зміни змінюваної процентної ставки

Договір про внесення змін до Договору про іпотечний кредит та кредитування вкладаючи до Постанови призначення спадку має, в разі виникнення будь-якої з наступних подій: - виникнення фактичного поділу спадщини / визначення інформації про себе та/або члена своєї сім'ї (у тому числі щодо відсутності / наявності спадкоємця з фінансуванням (забезпеченням) будівництва житлової нерухомості та/або майнових прав на об'єкти нерухомого будівництва житлової нерухомості), що призвело до виникнення права Державної підтримки на користь Понасманця, який не має права на укладання Програми на отримання такої Державної підтримки; - використання Понасманцем кредитних коштів, отриманих від Кредитора в рамках Програми, не за цільовим призначенням, в тому числі придбання предмету спадщини, який не відповідає критеріям придатності, визначеним Програмою; - у разі виникнення фактичного поділу спадщини спадкоємцями/спадкоємцями/інформації про себе та/або члена своєї сім'ї (в тому числі щодо участі) до укладання Договору про іпотечний кредит чи після його підписання, а також виникнення фактичного поділу спадщини або виникнення фактичного поділу спадщини кредитування Понасманця за Договором на відповідний умовини Постанови.

Договором про іпотечний кредит без виконання умов Договору про внесення змін, а саме: за користування кредитом Понасманцем підлягає Банків провадженню, що розраховується і встановлюється на відповідний Період дії процентної ставки, у розмірі: - _____ (включаючи розмір процентів) % річних

- розмір процентної ставки за користування Кредитом, що до дати укладання Договору про іпотечний кредит та зменшується на спадковий 12 місяців з дати, що перевищує календарній даті укладання Договору про іпотечний кредит та «Періодом дії процентної ставки за перший рік кредитування».

ЗНС в гривні = Індекс UIRD 12M+ _____ процентів пункта (розмір валютності з різницею валютного курсу Банку, але не менше запропонованого 4 процентних пункта) (включаючи).

ЗНС - розмір Індексу Банків процентної ставки в гривні, який розраховується та встановлюється на відповідний Період дії процентної ставки з другого року та наступних років кредитування.

Індекс UIRD 12M - утримується Індексом ставок за депозитом фізичних осіб (варт. Указом Індex of Retail Deposit Rate, скорочено - UIRD) - індексна ставка, що розраховується за даними Банківського депозитного реєстру (Панельний Календар) за методом розробником спадку з Національного Банку України, на основі номінальних ставок ринку зберігання фізичних осіб у гривні на строк 12 місяців. Дані про розмір індексу UIRD є публічнодоступними, зручними в мережі Інтернет на офіційному сайті Національного Банку України (на дату укладання Договору про іпотечний кредит за посиланням bank.gov.ua/ua/UIRD.asp).

Ця терміном "Банківський день", що використовується в Договорі про іпотечний кредит, розуміється терміном часу, протягом якого банківська установа України проводить операції з використанням електронних розрахунків у системі електронних платежів, і використовується заклади банківської та Національного Банку України.

Період дії процентної ставки (ЗНС) - це період часу, що становить 12 (дванадцять) календарних місяців, який визначається для цієї розрахунок і використовується у такий період розміру Індексу процентної ставки, з метою визначення процентів за користування кредитними коштами, які належать Понасманцю відповідно до умов Договору про іпотечний кредит. В межах строку дії Договору про іпотечний кредит визначаються місячні відсотковий Період дії ЗНС, починаючи з дня закінчення дії процентної ставки на перший рік

кредитування, що починається в дату укладання Договору про іпотечний кредит, який визначає дату дату, та кожний наступний Період дії процентної ставки, що починається в наступний Банківський день після останнього дня попереднього Періоду дії процентної ставки.

Дата переказу розміру Індексу процентної ставки - це дата в яку здійснюється переказ розміру Індексу процентної ставки, у відповідності до умов дії Договору про іпотечний кредит та його зміни (включаючи чи виключаючи) для відповідного Періоду дії процентної ставки. Відповідно до умов Договору про іпотечний кредит переказу розміру Індексу процентної ставки здійснюється за 15 (п'ятнадцять) календарних днів до дати початку дії Періоду дії процентної ставки, в якому буде здійснюватися така переказу.

Період дії процентної ставки - це період часу, протягом якого діє ставка за іпотечним кредитом, та його зміни (включаючи чи виключаючи) здійснюється один раз в кожний Період дії процентної ставки в Дату переказу розміру Індексу процентної ставки, в якому цей день змінюється або виробляється, та в наступний Банківський день. Для розрахунку розміру Індексу процентної ставки на відповідний Період дії процентної ставки використовуються Індекс UIRD 12M, який визначається станом на Банківський день, що перевищує Дату переказу розміру Індексу процентної ставки.

Платіжні за сироваріння послуги кредитування, обов'язкові для укладання договору, грн. 1. Косма за управління фінансовим кредитом, грн. 2. Плата, пов'язана з відшкодуванням Клієнтом витрат Банку щодо використання Державного реєстру речових прав на нерухомі майна (власний юридичний майна та призначення обов'язку у випадку зборів на відшкодування юридичного майна (з ПДВ).

[визначається розмір платежу та без його розрахунок] 0,5 % від суми вільного кредиту [розмір платежу, який буде здійснений на дату здійснення такого кредитування залежно та об'єктами]

Інтересовані витрати на такі послуги можуть здійснюватися кредитом з боку дії договору про спадковий кредит

[включно платіжні за послуги кредитування, пов'язані з використанням, обслуговуванням і поверненням кредиту, з включенням]

Платіжні за послуги кредитного посередника, що здійснюють операції спадкоємця, грн.

Загальні витрати за кредитом, грн.

Орієнтовна загальна вартість кредиту для спадкоємця за всіх строків кредитування кредитом (у т.ч. тіле кредиту, відсотки, комісії та інші платежі), грн.

Продовження додатку І

Резюме умов процентів ставка, валютні ризики

Застереження: валютні обчислення реальної річної процентної ставки та ефітності загальної вартості кредиту для споживача є розрахунковими та базуються на обранні споживачем умов кредитування, вказаних вище, і на припущенні, що договір про споживчий кредит здійснюється дійсною кредитом позичкового строку, а кредитором є і споживач виконувач своїх обов'язків на умовах та у строки, вказані в договорі.

Реальна річна процентна ставка обчислена на основі припущення, що процентна ставка та інші платежі за послуги кредитування здійснюються відповідним та застосовуються протягом строку дії договору про споживчий кредит.

Застереження: використання інших способів надання кредиту та/або інших інших альтернативних умов кредитування можуть бути використані застосування іншої реальної річної процентної ставки та ефітності загальної вартості кредиту для споживача.

Платіжи за наданням послуг третім особам, обов'язкові для укладання договору/отримання кредиту, гурт	[вказується розмір платежу та база його розрахунку]
1. послуги нотаріуса	[так, розмір платежу]
2. послуги нотаріуса	[так, розмір платежу]
3. послуги нотаріуса	[так, розмір платежу]
...	[вказується інші обов'язкові платежі, за наявності, та розмір платежу за них]

8. Порядок повернення кредиту

Кількість та розмір платежів, періодичність платежів [вказується в таблиці графіку платежів, у тому числі вказується кількість, розмір платежів та періодичність її внесення]

6. Додаткова інформація*

Посвідка прострочена виконання та/або невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит: **пеня**

[вказується розмір платежу, база його розрахунку та умови його застосування]

у розмірі п'ятидесяти відсотків ставки Національного банку України, що діє у період, за який сплачується пеня, від суми простроченого платежу, але не більше 15% від суми простроченого платежу

штраф

У випадку невиконання Потребителем та/або Третьою особами зобов'язань згідно з кредитом чи невиконання його строками протягом дії кредитного акту, в тому числі і при закінченні терміну дії повсякчасного договору строкування вноситься штраф у розмірі 0,2% від суми вилученого кредиту. Штраф вноситься щомісячно починаючи з наступного місяця, за тим в якому вилучився строк дії договору строкування

У випадку порушення Потребителем термінів строки повернення кредиту, встановлених Договором про позичковий кредит, Потребителем та/або Третьою особою за позичковий кредит та згідно з ч. 2 ст 625 ЦКУ – стаття Криміналу за порушення грошового зобов'язання, розрахована за доказальністю. Строк у процентів ризик від суми

простроченої зобов'язаності, розмір яких у відповідності до ч.2 ст 625 ЦКУ цього кодексу України встановлюється та підлягає сплаті за весь період прострочення. Порушення цих умов здійснюється за методом "факт/факт", окремим платежем на суму простроченої зобов'язаності в розмірі 15% річних.

інші платежі	
Посвідка факт	1% від вартості зобов'язаності в договорі купівель-продажу
Держ. акт	1% від вартості зобов'язаності в договорі купівель-продажу

Кредитором має право залучити до кредитування простроченої зобов'язаності комерційну компанію [так]

Винесла свою відповідь і споживачем при кредитуванні простроченої зобов'язаності (якщо винесла етикетні повідки), встановлені статтею 25 Закону України "Про споживчий кредит".

7. Інші важливі умови кредитів

Споживач має право безоплатно отримати копію проекту договору про споживчий кредит у письмовій чи електронній формі та своєю вибором. Це виконання не застосовується у разі відмови кредитування від кредитування кредиту укладання договору і споживачем.

Споживач має право відмовитися від договору [так]

при споживчий кредит протягом 14 календарних днів після до частини 6 статті 15 Закону України дія у періоду та на умови, вказані в Законі "Про споживчий кредит", або після вступу в силу Закону України "Про споживчий кредит", якщо інше не вказано в договорі про споживчий кредит зобов'язанням шляхом укладання нотаріально посвідченого договору (протоколу), право споживача на винесу від договору про споживчий кредит застосовано бути не може.

Споживач має право достроково повернути споживчий кредит без будь-якої додаткової плати, яка в'язана з достроковим поверненням. Договором про споживчий кредит може бути встановлений обов'язок виконання кредитування про вибір дострокового повернення споживчого кредиту з оформленням відповідного акту.

Умови договору про споживчий кредит можуть відрізнятися від інформації, вказаної в цьому Роз'ясненні споживчого кредиту, та будуть з'являтися від процесів кредитування ефітності кредитоспроможності споживача з урахуванням, окремих, вказані в цій інформації про майновий та сімейний стан, розмір зарплати тощо.

Дата вказано інформації: ДДММРРРР [на інформації зберігає чистість та є актуальною до ДДММРРРР]

Підпис кредитувача: ПІБ, вікно:

Штабдому отримавши та отримавши інформації про умови кредитування та ефітності загальної вартості кредиту, вказані вище і в обранні умови кредитування.

Штабдому отримавши свою відповідь, необхідну для забезпечення повноти свідомості, чи відповідно до будь-якої іншої ситуації, окремим платієм роз'яснення повноти інформації, в тому числі суттєвих обмежень зобов'язанням кредиту та інших умов, які вони можуть мати для мене, в тому числі в разі невиконання зобов'язань за статтею договору.

Штабдому отримавши свою інформації про право кредитування залучити до кредитування простроченої зобов'язаності комерційну компанію у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит, про встановлені законодавством умови щодо відповідності і споживачем при

кредитуванні простроченої зобов'язаності (якщо винесла етикетні повідки), про моє право на звернення до Національного банку України у разі невиконання умов кредитування та/або невиконання зобов'язань, а також про моє право на звернення до суду в порядку про відшкодування пеня, окремим у проект кредитування простроченої зобов'язаності.

Штабдому вказавши свою про зарплату статтею 182 Кримінального кодексу України відповідальність за повноту обрання, обрання, використання, збереження мого конфіденційної інформації про третіх осіб, вказані дані мого персоналію кредитування

Підпис споживача: Дата, ПІБ, вікно:

